КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ЦIЕЙ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН, ХЬАМСАРА КХАЛНАХ!

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхахьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДУЬЙЛА

№ 30 (4510) | ПIАЬРАСКА, 8 март, 1968 шу. | Мах 2 кап.

СОВЕТСКИ КХАЛНАХАГА

ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА КХАЛНАЬХА ДЕНЦА 8 МАРТАЦА ДУВЗАДЕННА ДАЬ КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА КХАЙКАРАЛ

Деза ховкъостий кхалнах!

Парте Центральни Комитето дIайха моршал а луш дег тIера дакъалла ду шун Дунен халкъашта юкъера кхалнаьха ди 8 март, — цIьатаррара бокъонаш, машар, халкъий паргIатонкъамий лоIами, демократи, социализм бахьан лоттабеча къовсамера деррига махкий къахьегаеча кхалнаьха интернациональни солидарноста ди.

Вай махкa 8 марта ди — сийдеш дег гIоадаккхен цIей, Дерригача советски халкъо безбу шай сийлалла мехкарий, боагаллоах коммунизм хьалъеча, материальни духовни рузкъаш кхоллача, СССР халкъашта юкъера коттагIал чIоагIдеча цурна карагIдувла хIамаш.

Советски Iедал латтеча шовзткъе итт шера вай кхалнаха хьбениаб революционни къовсама хьанар мо кхо дем къахьегара, гурпала, кевалерча гIулакхий сийлахьа иокъ. Шоай лаьшша, моарошоа, вежарашца аагIув оагIох а теха цар шоай са ма кходеш къовсам лоттабаьб Советий Iедала бахьан, гражданска Сийлахьбоккхача Дай-махкa тIамашча турпала гIулакхашца лорадьа моастагIех пролетарски революцина карагIдаьннараш, тIаьхьерта къальнгад хIаьв а хьег шоай социалистически Даьхен духьа.

Социализмо оалаттара деза хийлад кхалнаьха общественни хьал. Лер а Iасаш бIаьшеренаша аиначен капиталa мехкаша хIаьв а къахьегача кхалсага даькъаза дакъа долаш деттачен цун хиннача лаь бакрах, богуш ца хилерах. сий тоIадарах. Октябрьски революци къуьллаштаьтарра бокъо йола общества член вай советски кхалсагах. социализми коммунизма хьалъеча кхалнаха хьинаре дакъа лаларa иша ерригa торонаш еннай,

…

ЮРТА СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛЬ

ГIАЖАМАШ Iе а еттан цейбулаар Долакха-Юртара боккхий нах. Тамаш а яцар, шоай хоза цIарна ца дайне а дага ца хиннa а хIама дар ца. Хьакхарча заналахь кхалсаг юрта доладе йоккхе хьиэ, хама хьар белгало ар, — боахар шар. — ВIаьшa хета а дай кхалсаг юрта даь гIанда тIа хоьргахь хьала.

Юртсовета председательли Даурбекова Аьсет херца дукха хилала тайра ук хабарaш, хуьналар уйлаш. Хьаьтай цун юрт-совета председатель хьайна хIама цу юртарча маладгIча болхачи сагага хаьттача дика техал ду цар цунна.

…

Деза хIей, хоза бIаьсти даькъала хоьц шун, вай махкa сийлахи кхалнах!

Н. БАБИНА, Г. ГАУПМАНА плакат. ТАСС фотохроника.

СОФИЕ СОВЕЩАНИ ХЬАЕЛЛАР

СОФИЯ, 6 март. (ТАСС-a спец. корр.). Таьхи укхазе Болгарски коммунистически парте ЦК цIе поцца чьхьенний Варшавски договора доакъашхой болча пачч-хьалахьений Политически Консультативни Комитета совещани.

Совещание балха дакъе даьккхан: БКП ЦК хьалхара секретарь НРБ Министрий Совета председатель Тодор Живков верте волча Болгаре Халкъа Республике, ВСРП ЦК хьалхара секретарь Янош Кадар верте волча Венгере Халкъа Республике, … те волча Польски Халкъа Республике, РКП ЦК генеральни секретарь, СРР Паччахьалкхен Совета председатель Николае Чаушеску верте волча Румыние Социалистически Республике, КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев верте волча Советски Социалистически Республикий Союзе, КПЧ ЦК хьалхара секретарь Александр Дубчек верте волча Чехословацки Социалистически Республика делегацеш.

Совещание балха юкъе …

…

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

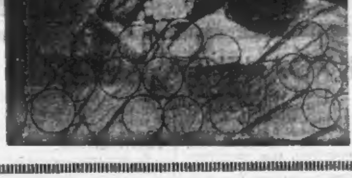

БАКУ. Дунехьчa ахреcагIа хIоух «Электросвет» хьача завода люминесцентни лампаш. Предприяте коллективо доккха тIалгIоад укх шера планал совгIа дукха а ампаш оц мий пайда продукци арайолла.

Сурта тIа: завода динагIча болх доех-кхалнахах йола вай бриасо шера Асрат Курадова люминесцентни лампашта йоала колбашца хьожа.

Ю. Рахлин сурт. ТАСС фотохроника.

…

М. ЗАНГИЕВ.

ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНИ

…

Собрани хьалхадаккхарa КПСС обкома секретарь Р. А. САЛАМОВАС.

…

КОММУНИСТИЧЕСКИИ БОЛХЛОЙИ ПАРТЕШ КОНСУЛЬТАТИВНИ ВIАШАГIКХЕТАРАХ ЙОЛА

КОММЮНИКЕ

Укх шера 26-ча феврале дена 5-ча марте кхаччалца Будапеште Консультативни вIашагIкхийтта хилар укх вежарча коммунистически болхлойн партей викалаш:

Америка ВIашагIкхийттача Штатий Коммунистически парти, Аргентина Коммунистически парти, Австрале Коммунистически парти, Австре Коммунистически парти, Бельге Коммунистически парти, Болгарски коммунистически парти, Боливе коммунистически парти, Бразильски коммунистически парти, Цейлона Коммунистически парти, Чиле Коммунистически пар…

…

КОММУНИСТИЧЕСКИИ БОЛХЛОЙИ ПАРТЕЙ ВИКАЛИЙ БУДАПЕШТСКИ КОНСУЛЬТАТИВНИ ВIАШАГIКХЕТАР ЙИСТЕДАЬККХАД

БУДАПЕШТ, 6 март. (ТАСС). Селхане укхаза шуй болх йистедаьккхаб коммунистически болхлойн партей викалий консультативни вIашагIкхетаро.

4 марта, оршотдийнахьа заседане сайрийна къамаьлаш дир Боливийски, Доминикански, Панамски вежарий партей викалаша.

5 марте, шинардийнахьа заседане къамаьлаш дир Венесуэла коммунистически парте, Перуански коммунистически парте, Парагвайски коммунистически парте, Иракски коммунистически парте викалаша.

Сайрийнарча заседане вIашагIкхетара доакъашхоши — …

— Цига тешам боларах вежарий партешта боккъала а раьза хилар дIа а ала, хIаьта вагахьа санна Консультативни вIашагIкхетаро совещание Москве чакхйоаккхигаа бакъахьа лоархIе, КПСС ЦК-н беригга совещане доакъашхой Москве тIаьгIар шийна сийлахьа лоархIартхилар дIа а хайта;

— КПСС ЦК декъа дир кха доаллар верга совещане балха ятара дикагIа аьттув бола хьалаш хилийтара, хIаьта вежарий партей делегацеш дег тIара раьза хиина хьоашалгIа тIа а ваарьа».

ВIашагIкхетара доакъашхоша гIордьние чIоагIа тIоараш а детташ тIаьйшар из зайвлени.

…

ХЬИНАРЕ КОММУНИЗМ ХЬАЛХЪЕРАШ!

Дунен халкъашта юкъара кхалнешна ди 8-гІа март вай мехка къахьегамхоша дезду сийлахьчу юбилеяца — Сийлахь-доккхачу Октябрьски социалистически революце 50 шу дизарца дуьхьал а къахьегамца хьинар чІагІйина а деннача хьолехь.

Социалистически революцино котъялорхо бертахь къахьегаман кхалсага, законо маIаца цага кийсса политически, граждански, дозаллин юкъара бакъонаш енней цуьна.

Советски Іедало дерриге законаш оьллангара дена кийцад, къалхьагІа кхалсаг маIаца нахье мукъагІа хулийташ долча законех цхьа дош юхе а цо дуташ.

Ленина васкаташ кхоачаш а дина, Коммунистически партин Советски правительствен тоьо йолаш мел дар дахьд советски законаша кхалнехе енна бакъонаш бокъонца чІагІъяра.

Боккхем халем боле чаккбьиккаб Нохч-ГІалгІайчохьара повман кхалсаг мукъазккхара.

Кхалнаха юкъе боле бара партийни организацешка вІаццгІьаккхар революце шоашта енна бакъонаш Іомае, общественни вахарера, производствера, дезалера шоашта йоггІаш йола моттиг къалаца кхалнахьа новкъостал деш кийна женотделаш.

Парте ишта пайда кийцаб делегатски собранеш, кхалнахьа клубех, йеазув-дешан ца хоьлга дІадоьхазача кружкех, кхалнах общественни вахара юкъеозаргболаш йолча дукхдача кхьина формаш.

Кхалнах общественни производствена юкъеозаро ваш йола йоккхо айхха юьзайолийташ юр цар къахьегама говзал бахьан долаш поттабеча къовсамца.

Кхалнаха къахьегаман общественни вахарен дакъа лоцуш нахьа декхараш кхочушдарца цхьана тардо царга йиш хулийтаргйола хьолаш царна Іалашде гІийлатай Коммунистически парти, профсоюзаш, пачхьалкхан органаш. Кхалсаго боккхме а бераш кхедеш а хьега къе аттача декхео дукхьа общественни кхачан предприятеш берий учреждененаш кхоьй.

Къахьегама кхалнехьа хьинар йДалово социализмо, толамаш совдоьх, кІьата хІира толам кхалнах лоьлох мукъабахарни цаон, маIаца нахе кийсса бакъонеш эларем гІулакха кердо боьнна гІа бер.

Нохч-ГІалгІайчен сийлахьа мехкарий

ПартІайн а цхьаьарра бакъонаш йолаш а бовла советски кхалнахах цхьашта йоаггІаш йола моттиг лоьцдай мехк, политически, экономически, культурни ветаре.

Шера-шера дукхаггІа зуй СССР халкъе боккаме дакъа лоцуш боле кхалнах, тохка паслублике халкъе боккамарче боккхаме гІуланаерче некахи 46,2 процент кхалнах бе. Царех промышленносте — 45,8 процент, торговле — 65,9, унахцІено лорачь — 82,8, просвещене — 65,7, Іилман дакъа — 41,3 процент. Коммунизм хьалхьара гІуланса юкъе доккха дакъа лоьц юрта болаше къахьегача кхалнаха. Республика юьте болаше боле бена барамгача мазиз 48 процент совгІа барош кхалнах бе.

Коммунизм хьалхьача хьинаре дакъа лоьцуча кхалнахе турпалерче къахьегама йаккха мел бахь Советски пачхьалкхено. Дахьенна хьалхьшна тІеддахьнна доккий хІамаш кераггІдуьнаре вай республикерча алх кхалсаге Социалистически Къахьегама Турпал ага сийлахьа цІи енней. Царна юкъа а Таиса Борисована Летковская — Грозненски нефтемаслозаводе № 19 йолча установка начальник, Бавашова Элбанчий Лима — Назрани районе «Назрановский» совхозе доярка, Аьбоева Айиша Шуммевт — Шела районе «Джалка» совхозе коа тІара садоьзарши легіало, кхьбераш.

Вай республикан промышленносте, юрта боккаме, гІишлошьяра, транспорте, Іилма, культура тайн-тайнарче доккьешна боле бена воргІ бІаь гергга кхалсаге Советски Союзе орденаши медалаши енней.

Лакхарни юкъара специальни образовани йолаш болча специалистий доккха эскар да республике халкъе боккаме боле беш. Цун муггІарешна 59,8 процент кхалнах бе. Ишта да на революци хьалхьа лакхара обра-зовани йолаш массехк атташ, хІьата кхалнах царна юкъе нагмагахьа мара ца хиллача Нохч-ГІалгІай чу. Специалистийн а болаш вай республикан боле бена 23743 кхалсагах 1190 кехачан гІалгІаш я. Республикерча специалистех 1600 совгІа чиккийар кхалнах бе.

Советски интеллигенце эггара йоккхагІа йол, оьгзд лорашн къахьегарийн бе. Бе боагІача тайнара мах беш бер цео къахьегам социалистически обществе. Советски халкъо сий деши тоско эши бе вай лорашн хьехархойн, царех дикагІбарашта совгІаташ е республикан заслуженни хьехархо, заслуженни вер эза сийлахьа цІераш а телаш. Кхалнахах болча дукхача лораштен хьехархоштен Советски Союзе орденаш медалеши енней.

Советски Іедале даттача 50 шера боарам боацаш чІоагІа лакхбеннаб советски кхалнахьа политически культурни боарам. Хоьш де, революци хьалхьара Нохч-ГІалгІайче йоазув-дешар хоьш нагахь, сага воацаш боле мехк хиннера. ХІьата техканчий Нохч-ГІалгІай чу 452 общеобразовательни школа а доьа дагІаш 235 эзар бер а долаш, цу дакъе 74 эзар - йоIанашкан гІалгІашка. Республикерча 15 лаккарчен юкъарча специальни дешара заведенешча 1966 — 1967 дешаре шере образованн дІато лакхьаш вар 26 эзар студент, царех 1406 вайнахьа йоI

Іилман тайн-тайнарча довкъошие боле бена бе советски кхалнах. 1964 шера Іилман болхлой муггІарешна 654 ир уж, царех 40 совгІа сар Іилман кандидатий Іилман звани йолаш вер.

Массанахь а Іилман технически прогресса юкъе шоашкар, доаггІаш доле дакъа лоац кхалнаха Іилмадоша. Кхалнах шерегІча тайнара общественни производствена санна, ишта мехка доалдена а юкъеозара хьалхьаьа Ленина дахь васкет кхоачашду Коммунистически партен Советски пачхьалкхенон. Шин дикагІа боле вешаьаш Советски Іедале органашка узийт вай халкъо. Вай республикера 70 кхалсаг, СССР, РСФСР, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхерча Советий депутаташ хержий, Нохч-ГІалгІай АССР моттигашкарча Советий депутаташ хержий 3783 кхалсаг.

Кхалнахьа политически кхетам лакхбенна хилар гІьахьта хьахьокх партен вахара юкъе цео дакъа лоцаро. 31 кхалсаг воаккхий парте областной комитете состава юкъе. Вай республикера кхо кхалсаг КПСС XXIII-ча съезде делегаташ хиний, 11 кхалсаг хержий парте районни комитетий секретаралла. Юххьанцарча партийни организацей секретаралла боле бена а 288 кхалсаг.

Советски кхалнаха дуне цендахьинца шоай найералчий денашкаш, заводашка, фабрикашка, совхозашка, колхозашка турпале къахьегарца, Іилман культурни дакъа кераггІдуьнаре хІамашца дакъаца ца Іеш, искусстване культурни дакъарча шоай боккха-дикане говзалца, художественни талантаца а.

Кхалсаг - нана эза лоьнда, нохнали берали масса оагІорахьара хоьалдаге Іалашдеш доле эггара дикагІа хьаргІа законаш да вай мехка. Социализм, мехка дерригача халкъо сий дешу лоархІашн я кхалсаг - нана. Советски граждани тарда тІоьха дукхаьенала дакъе кхалсаг - нана эза лоархІаш хилар да дукха берал долча хьаьашта правительствен совгІаташ телкига.

Кхалнахах доле дош вай пачхьалкхене къовстадар белгала советски обществена керагІальнне исторически хІама да. Советски обществе кхачаьта бокъонаш цхьатаре хилийтара дерригача прогрессивни адамашка тьъхьокх, кханнета дискриминаци ира оггІа формаш дІалхар духье лоаттабеча къовсама аьхха кийса никъ, саго сага а цу дахье кхалсага а эксплуатаци оаш йоца формаш дІайоалларгйола социалистически обществе хьалхьара никъ.

Дерригача капиталистически мехкашкашта мехкашка хІанз а да эхь дайна гІулакх — къахьегама, [illegible] общественни [illegible] кхалсагашкарча [illegible] Капитала [illegible] чІоагІа [illegible] советски [illegible] дезаде шоай а бокъонаш [illegible] ругаш.

Советски кхалнахьа Комитет 119 мехкарча 229 кхалнахь организацеца бувзам болаш я, вай мехка къахьегара Дунен халкъашта юкъарча кхалнахьа федерацене хьакъболаш из, хІьата цун гІулаккхашна эггара тьхнарегІарча тайпара дакъа а лоац.

Советски халкъон вай кхалнахьа массе оагІорахьара новкъостал е ду американски агрессорашта духьале вьетнамски духье турпала къовсам латтабеча вьетнамски патриоташта.

Машар беза долар тьхьнаов хьоасам лоаттабеш боле советски кхалнах, [illegible] духьале бе милитаризм, агрессивни политикана, тІехьа бе керде дунен тІом ца хилийтара, тайн-тайнара социальни строеш йола пачхьалкхенаш машаре яхара.

Сий долча советски кхалнаха, социалистически Даьхен патриоташа тІом болча хана а машара гІирсаш хьалдена шерашк, е хьальокх доккха къонахчал, къахьегама турпалал. Моареща, къенгаща, ненаренща оагІув оагІоа а теха шоай хьинар ца кхедеш къахьег цео Даьхен низ совбоккхаре коммунизм хьалхьари дукхье.

Дунен халкъашта юкъара кхалнахьа ди дездеш болча советски кхалнаха дІадоьхача юбилейни шера толамаш белгалдахьа цо Іеш, шоай уйлаши дерригача низаци тІедоьрзаду яха шера илан 1970 шера 7-гІа ноябрь хьагІакхачалле кхочачьтьяра В. И. Ленина ваьча дийнахьа даьз 100 шу дизар, бола боагІача тайпара кхьабакдарь.

Р. САЛАМОВА,
КПСС обкоме кхалнаха юкъе бача болха отдела заведующа.

БАРТТАЙНАЧА ДЕЗАЛЕ

[illegible] марта дездеш [illegible] [illegible] Іалдал да вай [illegible] ийнза. [illegible] № 32-111 [illegible] цеха «А» [illegible] дукха ба [illegible] кхалнаха - къахьегамхой [illegible] ба: рафинфикаци аппаратчица Зина [illegible], [illegible] аппаратчица Луиза Скорикова, [illegible] отделене аппаратчица Лида Асеева, мастер Стародуб, щелочни отделене аппаратчица Нина Жукова, кхьбараш. МаIа нах а ба тха-м дика Тхоай «А» сменера маIа нах ба аз бувцараш. ХІьата са дукха безам бар царчарча тхоай къахьегама а новкъостий а доттагІалах лаьцна аз.

Нагахьа санна кхалсаго - аппаратчица боле беча моттиге, [illegible], аппаратура йоккха йолаш, из боле бе йолаянийта, бокхха ника тІабахийта беши хала чІуалах нийсделча, маIа саг - аппаратчик массаьа а воагІа новкъостал. Цхьабакъда, кхалнаха а хув маIача наха боле бу моттиг. Нагахьа санна ца цхьалза якха, цІенъе ехаш хуле нига гІа а гІойла, маIача нахеца цхьана долаш а хІама вІашгІехьдоаккх оаха.

Хьалха, нагахьа санна кхалсаг цамогаш хилча, маIа нах цуьга хьажа ахацар, цамогаш йолча аппаратчицаге хьажа ухараш дукха кхалнах мара хилацар. ХІана тхаьнцта оаха а санна дІаэтад цамогаш хиннача новкъостаге хьажа кхалнахаца цхьана маIача нахьа группа, кхьаза ерригга а смена вІашагІа а кхийтте [illegible].

Кагий нази мехкарийн болхлой кагийча нахьа юколашка, техникумашка, институташка деша богІа тха. ХІьата дешача а «боккхагІчар» новкъостал ду «кагийчарна».

Тха смена коллективно тха дезалаш а вІашагІ гарга эзар, цхьана бу болхи цхьана доьша багІари хиннар ца Іеш, оаха касс - касса вІашагІа а доттаьуш, безаме да дІахкухьаш хилар а ца. Белгалда дахьиначул тІехьагІа тха, цхьана вІашагІа а кхийте. е театре, е Кавказа сийлахь белгалара хІамаш бІаргго экскурсе дахх, е хьавагІчун дале а тхоай коллектива членашца цхьанне дезале шІей белгалдоаккх. ХІьата масаннахьа а маІа нах кхалнахха терко еш а хуш.

Цхьабакъда, къаьстта а чІоагІагІа вог хьоостаи хул маІача нахьа шІейн кхалнахьа шІейн дьлча шІа аха вай тІена денош — 23-гІа феврали 8-гІа марти.

Тхо, кхалнех, Советски Эскара ди тІакхача шин-кхо хІира эшаш магазинашка гІолло хьежаш чаккийлар тхоай баша дикача маIача наха эца совгІаташ дезаш. Ну тІа а царна эшаш хургдарий серко а йора [illegible] Советски Герзашцарча Нахий 50-гІа шу дуьзна [illegible] чІоагІагІа лоцуш а хьахар [illegible], хІараннена доггіарапама совгІаш а делар: саг йоалаянза бараш истола тІа дешаш хІамаш, [illegible] хийлар, [illegible] лоаттаре вазаш, лхьегІаш. Тха [illegible] новкъост беш дезеш на. Цулухьа цуьнна совгІата полиэтилена ведар елач оаха. Дешна дагІа бераш санна чІоагІа гІейбаьина хийр уж. Ма дукха а бар-их бехаш, бехаш, сакъерзам! ХІьата тха, кхалнах а, чІоагІа гІазлахахар тхона довзар тхоашта хулларах. ХІана маIа нах а вІешей дегабухаш, магазинашка гІолла хьувзаш бар. Тхона тхоашта хайр цар фу лелалуш тхона совгІаташ дийнделга маІа, кхы фу дар ба!

Башха дика коллектив я тхайр, цхьабакъда, шера - шера вога-м юьл: кагий нах Советски Эскаре гІулакх де ух е институташ йистедьхачул тІехьагІа балха тІа лакх а бийн, кхычахьа ухийт. Цхьабакъда хІьата а смена коллективаца доттагІал хоала-м дац цар. Тха сменера тІа а хьийха Советски Эскаре бахача Юра Гнеачилова, Семен Моисеева, Борис Гоьарова тха маІача наха Советски Герзашцарча Нахий 50-гІа шу дизар дахьхала хуцаш къахьаташ ахийтар. ХІьата тха, кхалнаха, Дунен халкъашта юкъера кхалнахьа ди дахьхала а дийнар. Оаха цу ахопача тІемакой а шІей дахьхала дийнар.

Гурахьа кхы а накъабозхаргба оаха Советски Эскара муггІарашка болхараш. ХІьата хІанзахьа а цар когаметта хургбараш кийтбеш а да тхо.

Ишта боле а беш, доттагІал я лелаш, вІашии тІо а деш дахаш да-их тхо. Цулухьа производственни гІуланхаш а дика да тха; камахьала а юллаш кхоачашду хІара бетта лаьрхІа а шера лаьрхІа а тІаийца социалистически декхараш.

Тха керттера декхар — пятилетка кхоаллагІча шера продукци вархешара ишан ханал хьалха кхоачашьяр да. Цу гІулакха тІагІертта аха лоатташ оаха. Оаьш Советски пачхьалкхен 50-гІа шу дизара сийна йолча социалистически дахье а лаьца мехкалгара, цу яха хьалхехьа а комбината хьалхара моттиг лаца гІертаргда [illegible]

А. МУХИНА,
Грозненски химкомбината № 32-111 йолча цеха «А» [illegible].

Сурта тІа: смена начальник А. Ф. Мухина (аьрлехьаьрьяр), аппаратчицаш, З. Коротковайцеи, Л. Скориковайцен.

И. Панова сурт.

КАГИРХОЙ ІОМАБЕР

Нохч-ГІалгІай пачхьалкхен педагогически институте студенташта а преподавателашта а дика йоаз Джамбулатова Марем. Уккхаза педагогически а общественни а боле беш йолча итт шера чухьа массанена а ше дукказезаийтача цун сий ду берригнеша а.

Немций метта кафедра йоккхагІча преподавателе Джамбулатова Марема, стационарен заочни отделенен студенташта юкъа бокхза дешара - кхетаме боле а беш (хІьата кІезига дац уккхазарча цун декхараш лекцеш а, практически занятеш - семинараш а, консультацеш а, контрольни балхаш а), дукха иза а эр а ухийт общественни балхага. Дуккхаь а шераш да из институтски профкома культурно - кхетаме балха сектора керте лаьтта, историко - филологически факультета къаьхарча курса кхачий вы группа агитатор йола.

Ше деш мелдар бокхзача безамца, хьинаре, лерггІа кхочушдеш хилар к цун бокхьара а башха оамал. Цун доккха сий е деш, цунах йеаккача цу фаилашт, чІоагІа раьза а болаш. Джамбулатова Марем юкъ республика эггара къаьнагІча преподавателе, пединститута доцента Мальсагова ТІоантий Тамарас, преподавателаша Лыьенко Лидия Петровнас, Оамиева Илеза Мадиннас, кхьчар.

— Ше каранийцар кхоачашдаь эллалца сатуваш яц тха Махьмада Марем, — аьа цун новкъостиша.

Из бакъда. Цкъаза кхоачашдулургдац дина кегар Марема кхоачашдеш кх йоагІа. Студенчески халкхарий ансамбль вІашагІьеллай, «Огонек» яха доаман кхалнахьа гІайра [illegible]. Черски - Балкаройчена, Теберде экскурсаш ьай—цу дерригена юкъе эздийча Махьмадe Марема лаьца дакъа кІезиг дац. Зедел даций из долле а хІама ше цу ансамбле кулгалхо йоащашехьа а, «Огонека» сайрен сийлен президиуме агІа йоащашехьа а, экскурсашта хьалхаьнна иза йоацашехьа а кхычарна, нах гІадкхувлар дукха цо дахь хилар. Вахе моттиг йоацачун общежитеІалга вІаштІехьдаьча а, сапоІача цІагІа вака студента а преподавателе путевка елча а, Кьилбаседа - ХІиррйченаре а Дагестанера бахко къьшний (Кьилбаседа Кавказа республикий вузаша вІашийн дІа-хьа делегацеш уьйт) дика, безаме тІайийцача а — цу дерригнена а гІадъух Джамбулатова Марем.

Из дерригa а кхоачашде, тернапде дІадувцавайна санна атта дац Джамбулатова Марема. Атта дац йоккхагІйола преподаватель хила, атта дац Іилман боле беш хила (М. М. Джамбулатова кхоккхе а кандидатски минимум дІаеннай, шеко йоацаш бокхзача торкаме йола «Немций, нохчий, гІалгІайн литературни меттацта юкъара фонетико - грамматически параллелаши контрасташи» яха Іилман статья язъйай), атта дац ха эха нана, къонана нахь-нана, гаргарча нахьа кхо бер кхаба. Уккхаз а хьегучайоал цунах йоаккха вай хьинарча, хІан-зарие замах шиъа мираггІаре вeлча сага оамале бокхьаьа а башха белгалонашт-шечох-новкъастел де кийна хилар, оамалe оаццагІйоалаш хилар.

ХІанз а къаьстта шин дезал бац Джамбулатова Марема. Геогарча нахьа кхо бер шин лоІамагІа, дего къаьсаш тІа а кийца кхаба а кхоаб, кхо а ду ца, из математически, физически, духьен хаамаш кийсйолийташ доллашехьа. Шийна хала хулар аьнне юхе а ца оаяпуш, ше эшшана оаццагІйоаллаш оамал а Марема. Из ше а йоккха хала оаш къалийна хилар бахьан долаш хила а мег из-м. Цун лаи шу а дьиндацар из ший да — Джамбулатов Сосе Махьмад, чекист - коммунист [illegible]. Цкъана дина дагаварІац ший да. ТІом [illegible] Алма-Атерча 75-ча школа доьша ьагІай.

Юкъера школа йистелоккхачун тІехьагІа Алма-Атински университета геологически факультете деше хьоза ца Іе лаьрхІар цо. ЗІамига йолаш дешана дагадоаллаш хиннай из. Шоеш гор. Орджоникидзе бахаш Марем нах-нахе профессорагеолога Леонид Николаевич Плаченовски дезал болча кулаш хиннай. Профессоре берригга дезал а хьэгаеш Іамавай динйб. Цу хаммахьа а къаьстта хиннад Маремах кургдар. Цо лайрхІар кхочашхиннна хила а мегар, нагахь сийна хІэн [illegible] тІехьагІа Казахски пачхьалкхен университете экзаменаш дІаеннай [illegible], [illegible] институте хІанза ца бьна мерa.

Марем студент йолаш, е бокхза общественни [illegible] хиннай — факультета профорг, наздохьа студенташта юкъе комсомольски боле беш. Цу дерригнех а дина берат дахьар просвещене дакъе из ше боле бе йолавннача юкъаьанцарча шерашкехь а. Институт йистелоккхачун тІехьагІа Джамбулатова Махьмада Марема боле бу, Алма - Атински областа Илийски района Илийск ярта, поселкерча школа 5 — 10 классашка немций мотт а хьехаш. Школе аькь сменегІа а, хІьата ишта болхлой кагирхой школа а боле бе бийзар, хІане аьлча, дерригача поселка немций мотта хьехарно из цаI мара хьар цу хане.

— Хала дар боле бе, — дувц Марем, шийна дагадоагІар, — хила доагІачул халагІа ийна хила а мег. ХІьата а са дега бокхза тоам тулар аьк а хьена дешархой ечахьат мотт Іома а беш, кхета а беш, цул тІехьагІа бувца болалуш хилар бІаргагуш.

Ишта а ха Нохч - ГІалгІай пачхьалкхен педагогически института йоккхагІйола преподаватель Джамбулатова Махьмада Марем — дахь дахьнечох кхоачам а хила сатуьш йоаца, шийн професси дукхаезаенна, дог цІена йола студенташта кьахам телар.

Дунен халкъашта юкъара кхалнахьа цІай дездарца дукхаденна кьона кхы тІа а дика гІуланхаш кераггІдулга, кьо доккха ираз е долаш хьинга лоь тхона, тха дог цІена, хьинар дола Марем — хиле нийсаггІа йола вай хьинаре саг!

Замир ЧАХКИ.

КХОАНЕНГА ХЬЕЖАШ

Дукха тайп - тайпара говзалаш йола кхалнах да Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода № 1 йолча цехе къахьегаш. Цар оператора гІончалла, операторалла, цеха дежурни инженералла, установка начальникалла, кхьйола балхаш ду. Къаьстта хьинаре къахьег тха заводе цхьан кхалнахах даттача № 21—24 йолча установка болхлоша. Цига къахьегача кхо кхалсагах хІарйне ййхкодачаьгІ производственни норма. Белгалбаха боагІа коллектива сий лакха лоаттадеш дукхача шерашка уккхаза боле беш хьабоагІа къаьнагІа боле болхлой. Царна я цу установка кулгалхо Т. Вязникова, операторш М. Павлова, М. Данишина, А. Воробьева, Л. Шавинова, кхьбараш.

Ткъе шу хьалха техникум чакхъьикхачул тІехьагІа балха ера заводе Т. Вязникова. Наливальнипагара установка начальникага кхаччалца бІаьха цикъ баьб къахьетам дукхабезача кхалгато. Кьонача болхлошта гІо де кийча, шийла болхие № 1 йолча цеха парторганизаце заместителалла хорж. Советий Іаьдела 50 шу дузаш халкьа тІахьожака группана керте латтача Вязниковайна «СССР мехкдьттен мехкдаьтта чакхдоахачен промышленностиь отличник» яха значок а елар.

Барттайнача мехкдаьттахой дезала нана я из Вязникова. Цун мар а вa завода цхьан цеха керте латташ. ХІьата дьан наьнни никъ хьалхьна мехкдаьтта институте дешаш я кув йоІ а.

Дика къахьег уккхаза лакха говзал йолча оператора М. Данишинее а. Установка коммунистически къахьегама ударник, парте райкома член я из.

Балха юкъе дукха пайдане предложенеш кхухь лакха балха опыт йолча операторашa. Масала, ин-Данишинае, Павловае, Вязниковае болха хьалаш тоадара, пачхьалкхен ахча кходара, цар енача тайп - тайпарча рационализаторски предложенеех йоккха пайда баьлар завода.

Цхьан цІеп дезал санна безаме, вІашийн йийла я цу установка коллектив. Массане цхьана деаду цІей хьажа салоІ, цхьана дов тІаьтта хайб. Дукха ца йоашам и. Павлова хала операни яь Больницe улаш дукха цун тІехьа лаьттар, цІагІа цуй да фел [illegible] дир цу установка кхалнаха.

№ 21—24 йолча установка болхлой къахьегама тоалам [illegible] кха хилар дикал лакха [illegible] боле хьабара цхьа бахьан цхьолагІча цеха С. Дорошина керте латтача лаборатере болхлоша бе боагІача тайпара шоай боле хьабелга да. Боле боваш, юкъе ха на йолийташ массаза установка анализаш лоаттаеш къахьег А. Горбун, Е. Неумывакина, Г. Абраменко, дукха кхьча лабораторе болхлоша.

Дика вІаштІехьбаьккхар уккхаза къонача болхлошта говзал дІаІомаяра боле а. Цига «Хьалха даттача опыта школа» яха заките дІахьу 30 шера уккхаза боле беш йолча нов. Таравинас. Цу занятешa дикагІен хавал хьахагІен говзал караерзайта торо хулийт кьонача болхлошка.

Цхьан коллективо шоллагІчоа гІо а деш, цар къахьегалга за мехкдаьттахой укх шера шин бетта лакха толамаш даха караггІдахьналга.

Р. БЫЧКОВА,
Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода № 1 йолча цеха [illegible].

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) № 21-24 йолча установка кулгалхой Т. Вязникова, заводе практике ена - химико - технологически техникума студентка А. Невежина, оператор М. Данишина.

И. Панова сурт.

ХАЛОНАШ ЭШАЮ

Ер лахкаргІа шу да со ферме балха ена. Юххьанца подмени доярка йолаш боле бир аз. ТІаккха сайна къаьстта группа йийхар. Белгтоккхаме гІулакх хьатІалаьца саг санна юххьанца сайт [illegible] цхьа ха дьккхар аз. Са группашара доахан кхычарел эсалагІа дар, хІьата шура а кІезигагІа лора. Хувцтаra аз, экзамен халагІчарех яр. Хьалха [illegible] ферме балха [illegible] бокхза [illegible] дояркаш дог [illegible] дора, хьесам лора, со кІалйисача новкъостала боагІар. Цул совгІа дукха къахьегаш [illegible] сонзала кьайленайта хувттІаллара.

Дукха за [illegible] бакъонаш [illegible] ца [illegible] хІола чІоагІагІа бар дега безабенача балхацара мерза безам. Хьайбаша продуктивность лакхйора хІара шера. Хьегача ваня хьахулачо кхы а декхагІа толамаш даха лог айдора. 1964 шера хІара кхоабача ІаттагІара 2700 килограмм шура дьккхар аз.

ХІьата дІадахача юбилейни шера тІанийцача декхарех 3100 килограмм лакха елча 3739 килограмм шура дьккхар аз.

Хьайбай продуктивность лакхьара бекхача лоархІаме да царна хан - ханнахьа доакъар дийлар, уж цІена лелабар, тІехка бутташ шенгьи шура дахкар, денна порядок оттаяр.

Доярашта дика за деза эггара болхтоьшкара ха доадан Іалгаралдар йолга Іана замалахьа дулагІа йола ха хьайбашца йоаккх аз. Масала, 4 сахьт дахьча ферма дул со хьаш цІенду, доакъар дул, тІаккха доахан детта йолаш ду. ЧІоагІа лоархІаме да хІара Іатта гІулакх заннахьа дар.

Йоккха къайле яц са балха тІа. ХІана доарга хьежда мара шура совйоаккхаргьяц Іатто. Цулухьа бокхза теркам тІабохийт аз шоашта хьалхашка йилла хІана доахкга дийтара. КІезиг - кІезага, цхьабакъда касс - каста моша доакъар гІожа дакхарца кувцкувлаш дехь аз. Ишта лоаттаду доакъар дикагІа дуь, хІьата доакъара кхобе вІаштІехьлоал. Когаштa кІала ахап.

Хьайбай шурен цуи хьоанали лакхьайа лоархІаме гІулакх да ерг лаккъалца йолча хапа шамара массаж яр. Шура соьлаккхара кишта лоархІаме да доярхаш накулца кІеаигагІа хуллабалир.

Уж дерриге гІулакхаш цхьана дизза кхочушдарах соахха са вурийтта Іатто 54 тонни 935 килограмми шура елар, планал совгІа барайтта тонн хул из.

ХІана дийнахьен буен 7—8 килограмм шура лу са групперча хІара беттача Іатто.

Н. НАНДИЕВА,
Назрани района «Терский» совхозе доярка.

«СЕРДАЛО»
2-гІа агІ. 8 март, 1968 шу.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

Коммунисташта кхетам лу школа

Массане а дика кхетаду, вай парте лард лоархlаш йолча цеховой партийни организацей декал уруттаде дезаш хилар. Дикагlа мишта кертдар из тlахьта? Ил самкъерзама оттадаь хеттар дац. Са безам ба ГРМЗ парторганизаце партийни собранешн заседанешн кийчъярен чаккхъяхарен опытах дувца.

Организаце этара йоккхагlа йола коллеги я собрани. Цо коржаш, цуна хьалхашка отчет телаш я партбюро, исполнительни орган.

Цул зукхагlа нихалаш чубоагlаш, хуьчуй йоккхагlа сий долаш орган яц парте керттерча звенона юкъе. Парте члений канзиатлий уйла иземи чlоагlлу собранешка, коллагlа гlулах партийни къахъаца лелаше lемиху. нах вlаштlехьбакхара опыт йоа. Долче миттъа коммунистам йоанйитара школа, партийни кхетам балара школа а я-их собрании.

КПСС ХХIII-ча съезде хьалхашка оттадаь мхьханцарча партийни организацей лоархlами декали дlахо лаккхара. берригача коммунистий хьинар айдара декхар толаме кхоачашдеш за партийни собраней низах пайда дика эцача. Шоай де дезар собранешка этара хьалха кхоачашделга курга уж хак-даинахьа гульярах.

Устава тlа аьнналаш цеховой парторганизацей, партгрупнай собранеш маца е еза. Практико хьахьехал, цеховой парторганизаце (мехьанцарча парторганизаце бокъонаш ена из ла-шар аьнна лоацаш) партийни собрани бетта цкъа хlаьта а гульеш хилар.

Укх тlеххьарча хана дукхагlа а тайп-тайпара а да тха парторганизаце партбюро собранешкен заседанешкен дувца уттадеш хола дешаш: «Цеховой парторганизаце коммуниста отчет», «Партийни собраней решенеш коммунисташа кхоачашъяр», «Кагирхошца беш бола болхи парте мугlарашка иерльялар», «Планированен экономически стимулированен йордача тьалашка болх бе завода коллектив кийча хилар», кхьдараш. Дукха хе йоаншам а тlахьа хеташ дар, нагахьа санна моллагlча сага пош партбюро е собране дувца оттадеш лаве, - цунгара «гlалат» дьнинад аьнна. Укх тlеххьарча хана коммунисташа отчет телла дукха а ширагlа кхеталеш да. Цунах хlанз ертара хьадна, гlалат дувцара форма а на лоархlаш. парте члена новкъостал дара средство. КПСС Устава лlаналарош парте члена мишта кхоачашду хьашаш новкъостал тlехь йоакхо еш лоаттабу тlахьожам лоархl. Укхаза меттиг корайоагlа дика дош ала а, доттагlал тlехь хьожам бала а, критически замечани е-а.

Партийна организацена хьалхашка отчет луш волча коммуниста ше партена хьалхашка жоп луш санна лет. Дош дувцача хана дукха иахлех коммунистагара, гlалатъ кхтъ тешт дац. йокх товбара тlадеравзий хул декарга къамальаш.

Тха завода коллективана наст-хаста контика йора кепайоалом тlа а активашка а — кравена продукцин во хиларах. Заводен партбюрон кулгалхошц массе тайпара гlулакхаш чакхдоахар, вешта аьлча. продукце дикалга хьажара месячникаш йора. из дош дувца уттадора завода партбюро а цехий партсобранешка а, чlоагlа лоархlамен дирен решенеш тlайийхора. Цхьабакъда, продукце дикал ше йолчара кхы меттахьа яьнна тоалуш лиар. Цудуха соакха завода партгобране дувца оттаде лаьрхlар оаха из дош. Собране решенех буровойшкара турбобураш мишта леладу хьажа нах бахийта оттадир. Фу гучалаьлар тхона? Буровойшкарча бурув деттарашен сласарашен харцахьа эксплуатация йора тха оборудованена, из во делийора. Тховшта гучалъинараш ала бурвой а заха хlадовзийтар оаха. предложенеш елар бурув тохара контора директорашта, цхьацналола хlаммаш ухоаш лолча а зир. Цу хана дева хlанз ши шу дальнад продукце дикалах дола дош кхы дувца ца лелаш юкъера дlадальнна. Партийни собранешка дувца отталергдола дешаш харжа аттагlа хул партийни балха перспективни планаш уттаеш хилча. коммунистий предложенеш, критически замечанеш лаьрхlа тергалъеш хилча.

Къаьстта шоай тайпара я партийно - комсомольски собранеш. Из массазаръяр санна йоацаш шийн тайпара хьайийлла партсобрани я. Комсомольцаш цига бахьке хул коммунистаца юкъа дола декхараш дувцара.

Дуккха хlаммаш да партийни собранеш кийчъярах тийша.. Дика кийчъьнчен чакхъяьккхачен собранера ваьза хиле, гlоттадь дешаш къоастадара шоай хьехамашта, замечанеша. предложенеша новкъостал дерттилярах дог тийша а болаш дlахоха къаст коммунисташ.

Хlьта цхьайола собрани хаьначун тlеххьагlа доллача хlамах дог вихх. Из миттъа хlана мийслу укхаза къоастаде ишаш дац. Дерйита бахьанаш кхоачамбоацарaш хилар хи. Царех керттера бахьан да долла хlама, бокъонца уйла а ль, чакх ца даккхар. собрани ца кийчъяр.

Парте Устава хlара коммунистагара дlадех критикех, самокритикех дегlаккхувалга. Кхоачамбоацарaш майрра хьагучадоахилтен уж дlадахар вlаштlехьдаккхилгтен. доаца доккхалаш дара, сонтала. йоакхо ца хилара духьала къовсам лоаттабелга. Моллагlча дешах шийна хетар, ше лерхlар партийни собране ца аьлча мичахьа ерга коммуниста? Цхьабакъда, кхьметтел шера цкъа а цхьаболча коммунисташа хьаргlайтта къамаьл ца деш меттигаш хул тха заводе. Нагахьа санна оахеш хьалагlа из «шийназец», е вец меттийтадале, хlаша оаха чlоагlа уйла тlайохийтаз за из дош.

Заводе дукха ба цхьанна а гlулакха lехьбергбоацаш бола коммунисташ. хlаьта мичара дешад аьнна хет цу наха селлара доккха хьинар: уж е депутаташ ба, партбюро е завкома членаш, е массеки совете, общественни лакъа лоацаш ба, уж беррисаш а дешаш, массанахьа а кхоачаш ба, колаь хlана царна бала болаш, пар сагота да. Уж тайпа оаналаш lемае гlерт тхо хlара коммунисть.

Цкъаза собранешка харцахьа кхеталеш хул, оалаш маlара «сешенагlа» президиум хеяаш предложенеш телар. цхьабакъда, цу дахьъе харцахьа цхьахьа хlаиа аьл, президиуме хоржача кандидатий хьашт мола цlераш аха йиш я коммунистага, цхьабакъда, цул тlеххьагlа моих коммунистий а уж шийбоех тlаралек йиш хургйола гlулакх ца деза. Коммунистамиа хетачуйн нах предложенеш терко ешо, шерра критикен самокритикен е йиш хургйоалаш ло да хьайеш мукъа къаьсттача ницкъа белгалдаьккхад КПСС ХХIII-ча съездо.

Партийни собране оттаю моллагlча деша хьаьехьа коммунисташа цхьана чаккхдаха дезача гlулакхий программа. кудухьа чlоагlа лоархlаме да царех хlараьар тlаьйна решени кхоачайтъяра хьалхара ше бакъялаке хилар кхеталеш хулга. Завода коммунисташа деша арахьаннаь: «Дешай уйла а массане цхьана ергйелаш, собране решенеш а массане цхьана кхоачашъергйелаш». Хlаьта, нагахьа санна коммунистама тlайдоаш оала социалш лоацца хьашлача ала йиш болаш за уж кхйсен чулахкан дика болаш хилар. Хlара решене тlа белгалдаьккхад дьа, фу де леза, хьахьекхай ль решенеш кхоачашъяра хинаш. Хьатlайоагlача собране коммунисташка хоям бе безаш ва со тlаьйца решенеш коммунисташа мишта кхоачашъяьй хойташ. Шоашта тlалилла гlулакх терко йоацаш леладеш барех партийни собране чlоагlа безк боаххъ. Цо лакхбу юкъарча гlулакха хьалхара хlара коммуниста бехкткхам. Тха партийни организаце партийни собранешка миттъа кхетабу шийн коммунисташ.

КПСС XXIII-ча съездо белгалдаьккхад собраней лоархlам. коммунистий хьинар, инициатива дамегта дукхагlа лакхъялеза ерг ца хилар. Собранеш ера бокъонаш боарамаш диза кхоачашдар. коммунистий хьаштам лорадар — кулгалдеча ерригача парторганий, ерригача юкъхьанцарча партийни организацей декхар. Партийни собранеш дика чакхйоалаш ца хилча коллективе партийни болх хургбац. Из къьлара дешина бакъду тахапарча ден опыте а.

Г. НИКИТИН,
ГРМЗ парторганизаце секретарь.

ЛЕНИНСКИ ТАКТИКА ТIЕХЪЯННА ЙОККХА КОТАЛО

ПАРТЕ VII СЪЕЗДА 50 ШУ ДИЗАРА

Ах бlаь шу деннад вайнен парте VII-ча съезда машара хьакъехьара дий — доаленча Коммунистически партена цу хана лоархlамегlа хиина дешт къоастадиран В. И. Ленина иницнативах сихагlча тайпара гулъьча Октябрал тlехьагlа этара хьалхарча съездан юкъе. Цуц лоархlай белгалбаьннар, этара хьалха, бахьаш белича, къаьнара вокхр боккьенга летадениача, фронт охича хьалхашка тlом дlахо белга къонача Советий Мехка ше шийна тохара ийсса хиина ца хилара. Цуьна цхьана машарах доал дош овиангара ийсса хиина хилара. Цуьна цхьана машарах доал дош овиангара хиина дlаэттар деррихкунен революцие кхедашта а, хlана аьлча деш дол-къамаьл из дегlаахара бола Советски республикаьга тlолла меттахьа лоаттадара хьа дар. В. И. Ленина бахьа наьмхах, Брестски машаре шийна белгалъьккхар «...эрсий, кхьметтел эрсий яр хиина ца lеш, хуьен залхьашта юкъера а революци дегlаЙоагlача гола тохаш йола пункт...». (Соч. бешо гулам, т. 35, агl. 92).

Чурча санна, миттъа дуьнен халкъашта юкъерча а хьало Германешен цул созиданиешен сепаратни машар барза яргйоацача кхоачайора Советски пачхахьалкхе. германски империализмо хьалхашка оттайраш къаьстта хала аннексионистски уславенен хиниале а. Цхьабакъда, машар бара хоадамболлаш духьалбьалар Троцкийн «Бlеха машар» тlа ца а эцаш, германски ерригача дунен халкъашта юкъерчен империализмана революционни тlемаца духьалдовзара тlахьехаш дечча «аьрдехьара коммунисташ».

Цу чоалханеча хана мугlаерча коммунисташен лохерча болхлошен меттел, цхьаболча опытни партийни деятелаша а мехьанца кхеталанзар хьаламаа овлангара хувцаш хиина хилар а парте тактика хувцанза йог из дилар а. Хьаний хриматизм сенах латтар аьлча, из латтар, ЦК-ара дукхагlа бараш цхьан юкъа В. И. Ленина тlехьа хиина ца хилабез. Петроград, Москва, Урал, дукхача кхьча промышленни центрий партийни организацей кулгалхой а миттъа «аьрдехьарча коммунистий» позицен тlа бисабар.

Мехка доккха зулам дир Брестски машар бара духьале ец «аьрдехьарча коммунистий» оьгlоягlахьара леладьча политикан со машар а, е тlом а хьаьтлаш» ахаш хиинача Троцке авантюристически позицен. Брест-Литовске переговораш е ахача советски делегацена керте лаьттача Троцке машара кулг лаза ца тигадах найна а оаш. немцаша 1918 шера 18-ча февраье, машара хьакъехьара соглашение бола а ль. Балтикера Iаьржача фордага кхаччална йолча ерригача фронтагlа шерра наступлени йолийр. Советски республикана хlалакьера кхерам тlа а отталеш. Цул тlехьагlа 23-ча февраье, моаетагlа Петроградагарга кхаьчача хана нара вlаштlехьдалашар В. И. Ленина, хlдера а, ЦК заседане машара кулг лаздара хьакъехьара решени тlаэцийта (7-на 4 духьала а лакхъа ца лоацаш 4 а волаш). Цхьабакъда, из решени партийни съезде шийна хеттача тайпара чlоагlъе езаш яр.

1918 шера 6 — 8 марта Петроградо хиина парте VII-гlа съезд «аьрдехьарчарна» духьалара къовсам lалашьяте чlоагlо кхетабенача хьалашка лаьттар, хlаьта из къовсам хьакъхьалерча ленински пакъла [illegible]

хьехар, цу хана ерсий революцена тlаьтта lалашьяте чоалхане хьал чухьара санна, миттъ дуьнен халкъашта юкъера а, гlулакхаш шоай тайпара хиларца дувзаденна хилар. Советски Росси чухьара хьал шийн тайпара хилар сенах латтар аьлча, из латтар, экономически из чlоагlа тlехьайоса хиларах, аьнзхой ойпах.

В. И. Ленина хьахьекхад, Росси ше вагьтахтагера пункт а хиина дlаьтта бола империалистически вlашдухьалъенаш кlоарген ирий хилаз бlеьзы залаш революции тоьлаттэ дlайолаль хилар а, цхьабакъда, ше тlехьайоса хиларах революци дlахо яьа, социалистически организаци дехадаш кхоачашде цунна lалашъяте хала хургхилар а. Россерча революцие lалашьяте сихон хоалмогоп чакхъьккхар 1918 шера март беттага кхачачлла йlаьхъенна. Ленина Советски lаьдал «нохалонна лахар», капиталаь «красногвардейски атака» аьнна бола шийн итхьаннара отар. Цу хана империалистически овахарий шин трулал шоайла доаттабеча лирача тlемаца белгалдаьннача дунен халкъашта юкъерча хьало аьтув баккхар революци дlахо дегlаахара.

1918 шу юкъеяхьачча хана дунен халкъашта юкъера хьал цlаьхха хувцалелар вочча оьгlоразьа. Цу хувцама мах беш, Ленина аьхад: «...революце моастагlашта сихха, дукхьала, гучаьа наступлени яра меттеь, чlоагlагlча тайпара оаш деш а вай низал боарам боацаш боккхагlа болча шие хьалхашка дуьнен халкъашта юкъерча империализма низа хьалхашка тlехьовша хувла дезаш я да вай...». (Соч. бешо гулам, т. 36. агl. 96).

В. И. Ленина цкъа санна, дукхаза а белгалъьккхай революцен сихха аьхача коталоанашкара цlаьхха чlоагlа эшаргахьа волача хана цуьнца цхьана массаза а революционни къовсам дегlабара lалашьяте доккха зе деш йола псевдореволюционни хабарами левацки авантюризми гучалехьаш хилар хьахьокхаш бола ерригача революцей опыт.

Ленина белгалдаьккхад, большевистски парте мугlарашта юкъе, къаьстта а доллу парти цунах хиннача хана, шоай ерриге хари уlаш а тlехьа кагийча буржуйне элементаш ухам хилар. «Ленина» социальни хьост ба, аьхад из, къаьстта цхьа ниыкъ боаца дlамигга хьат, из шийн юкононаца, цхьац хоадангара кхыча хоадамга адар.

Цу хана аьрдехьарча осейн кагийбуржуазин партени альоагlа болаш, межка доаден яр большевистски парти. Аьрзвоэ деача вай пейхарча дукхача адамеша хьалха котaлоеш ниыкь чакхбаьккхача пролетариата шийна тlаьнттам хоьра кагийбуржуазин ваннаь. цу тlа а промышленни пролетариате хlеэнтъяр бахьан лелаш кхук мугlараш чlоагlа кийлхдена а хир. Хlаьта партена юкъера нах VII-гlа (Апрельски) конференцеш хаьна ляна 80 зоар сагасара 400 зоар [illegible] хlоо [illegible] лаар. Ленина уйла тlаерзаен хиннай партийн [illegible] за мукъабоахьа чlоагlа тlера хилара.

Партеча «левокоммунистически» оппозицие социальни [illegible] анализ ше еш, Ленина хьалхехь цуш бузь — интеллигентски состав. «Ленина» — лахьар Ленина. [illegible]

аьлла». (Соч. бешо гулам, т. 35, агl. 379).

Германски воешцино хьалханаш оттаьлча воахаш болча машара устоловне lалашьяте йоккха агlалал тьехйир шоатийни мугlарашка. Бертерча цхьаболча болхлоша юкъыкьца, дикалар хилар а лоаш, дунен буржуазена духьала еш чезза революционни тlом болабара «левацки» йовнгагtа тlаэнийтаб шовш, кердача общественно - экономически политически хьала мах бе а ца хоаш, тактика сихха хувцилга дlаледаш дола къовсама хьалаш овиангара деза хувцалалар хкета а ца хоаш. Партена чухьа lалашьяте чlоагlа кхотхалена отгача хьалаза духьалена дир машара хьакъехьарча дешаш гоналхьара къовсан партийни съезда шийна чуяьа а геттара ираба дар.

Ленина гоналха кхетабенна машара тlехьалаттарий вlаштlехьдаьлар фуннагlа даь а Брестски машар мехьагlбаккха гlийртача бухаринийн троцкистски духьаленаш цхьатоха. 12-чена дуьхьала 30 сег а дакъа ца лоацаш 4 а волаш съездо «аьрдехьарчар» теоисаш тlаэпинъяр, ца тlаийнар тlом бе торо йоацаш мел лаьккха а цунца салоаккхилга lалашде дезаш хиларах халагlен аь тlакковачадеш дола Брестски машара договор чlоагlдаза даг ца хилар бакъйеш йола тlемен машарен хьакъехьара ленински резолюци. Цу цхьан хиина революцие тlа белгалдоаккхар «...Росси социалистически пролетариата деррагча ницкъаца а шийн кара мел йолча средствашца а деррагча мехкий пролетариата вежарашта бола революционни болам хьалдоацаргхилар».

Тlемагахьара машарахьа ира гола тохар белгалдаьккхаш болча съезда исторически решене дlайоэлаль социалистически эргалонаш кlоаргьяра перспектива хьеллар. Цу съезде дийнар парте программа а шийн цlи а хуьнарах дола дош. Ленина бакъяьаь хьахьекхар йерлача партийни программана пролетарски диктатура пачхахьалкхен советски форма характеристика яннад, вай мехка социалистически общество хьалгьара торо белгальвина яр цlа хилар. Социал - демократически партех коммунистически парти аьнна цlа чаккхое хуцаю [illegible] йоана котъаккха чlоагlа яврагlа из хиларах.

РКП(б) VII-гlа съезда lалашьяте боккха исторически лоархlаме болаш а вай партен мехкан вахаро, сашаь миттъ дунен халкъашта [illegible] бовргагча революционни [illegible] боламе а. Съезда этар йар [illegible] юкъера доала бокъонна революционни никъ лахара, кlалхардела машаре [illegible] ре [illegible] ци [illegible] кlоаргъаш дегlйоал [illegible] духьа В. И. Ленина, цо мугалча [illegible] доттабаь [illegible] хиина lалашьяте чlоагlа хиннача къовсамаш.

Брестски машаре договор хирхьаьгlьалера ленински тактика насое оьгlорахьа доттаlуш хилара, ха [illegible]

хааргlа бола ашам бе ийча хилар. Шоагlа- дале, псевдореволюционни фразацен, из делаерацшен гlулах Советски lаьдал хlайандара тlадугаш хиинача троцкистащен «аьрдехьарча коммунисташий» машар ца хилар. Кхоазагlа - дале, дуьен тlа этара хьалхарча социалистически пачхахьалкхен капиталистически мехкашцарча гlулакхашка машарах лахаран кхетамеча хьинпромиссийн принципа а хlаьта империалистически лагерерча вlашдухьалъенаш машарен социализман гlулакха пайда эцара а дарда тlа эшначахьа ластара никъ лелабар.

Брестски опыто диза бакъдир социалистически революце [illegible] теори ниiса хилар, революци юкъьмица кхьметтел цхьан, къаьстта хьийцача мехка, хоттйоаккхалургхилар, цу йохка пролетариата шийн чурчен дунен халкъашта юкъарчен созиданиешеш кот гlертолга а еш lальдал бе сацадеш чlоагlдеш торо хилар. Октябрьски революцена лаьхкlдаьнарагш lалашйатц чоалханеча, бирсача хьалашка дlарале Ленина кулгалдеш хиинача Коммунистически парте вlаштlехьдаьлар этара хьалха по шийн дерригача гlулакхашка дерриггlен из хувцйболийташи интернационални никъ чаккхбаьккхадаь.

Дунен халкъашта юкъерча болхлой болама ветеранех цхьайне, Австре Коммунистически парте сийдоахача председателе Йоган Копленига Октябра 50 шу дизара хетальча статья тlа язнаь: «Сийлахь-боккха ленински машара стратеги къаьстта шьера хьагуйтлар Брест-Литовске машара переговораш йолча хана (1917 декабрь — 1918 март). Из Росси йолхлоштa, ахархошта, салташта безаш хиина. Верески буржуазин правительства цхона бала ца тига машар бенна ца lеш, нерда революционни lаьдал чlоагlдаран контрреволюценен кхьача мехкий интервенцен духьалара оборона вlашагlйоллара ца хилача харгдоаш хиина саоакхкхилга Советашта lалашдаь ца lеш, из тlема юкъе дlахо а даьа доацаш хиинача мехкашкарча дукхача адамий революционни хьинара лоархlаме импульс хиина дlа а эттар».

Шийн аргlаина дунен халкъашта юкъерча, эттара хьалха [illegible] пролетариата хьахьекхар болхлойн ахархойн дунен тlа этара хьалхарча социалистически республикацара шийн вежарашка йола солидарность. [illegible] оьгlоравара [illegible] машара политика, Сийлахь-боккхача Октябра [illegible] империалистий интервенционистски тийшабалхам хьагуча а доахаш. [illegible] белгалдоахаш КПГ [illegible] предера [illegible] [illegible] ца деха эгара кертера, пролетарски интернационализма принципаша малакхара дола декхар дар.. Германерча нейбрадхи революце Советски Россена новкъостал дир довзам бола Брестски машар дlабаккха а Белорусси Украинен мукъаяккха а.

Интернационализм — КПСС хьахиинача хьалхарча ленинашке а дешн цуй деронтача гlулакхашка никъ сийрлабоала седкъа. Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара хетальча доклада тlа Л. И. Брежнева аьлар. КПСС-о шийн гlулакхаш, шийн опыт массаза ларкlа а лаьрхlаз, хlана а лоархl дунен берригача коммунистически болама гlулакхеи опытахи дlакъастаеяоаш дацъа. Революционни интернационализма уйла чулоац Октябра даьхен дунен аренерча деррагча гlулакхаш, хlаьта вай, советски нах, массаза а теплише хургда цу бархатча принципа.

lалашьяте боккхача машъа я Брестча хана большевистски парте «аьрдехьара» кхерам дlабаккхара опыт. «Ленина» гучайоаккхаш В. И. Ленинен цул сератникашен баь lалашьяте боккха теоретически болх, большевистски парте Брестски машар бара хьакъехьача цеца ленински никъ котбаккхар духьа, хlаьта цул тlехьагlа машаре садоаккхилга дlахедахьари чlоагlдари духьа доаттабьача къовсамаш йоккха опыт шоашта дlайийцар вежарашка йолча партеша, дунен коммунистически боламе.

Шийн деррига истори хьадолалехача юкъье деш вай парте цlаьхха а машар ца беш къовсам лоаттабаь шийн мугlарашка гучальнача «левизмага» духьала. хоадамболлаш мхатехар лертlардальна авантюристически гlулакхаш, социалистически революце дегlаазара белгалгарча этапех тlеккхувсабаль, революционни процесса объективни закономерносташта духьала доллашехьа а гlулакхаш чакхдоха гlертар.

Вежарахча йолча коммунистически болхлойн партеша дахка них бу марксизм - ленинизм цlенадар галзахдача хана КПСС принципиальни чlоагlен хилар. Испане Коммунистически парте председатела Долорес Ибаррури, КПСС-о леррагlа дlахьош йола интернационализм белгал а йоаккхаш, аьь тlа а дожадеш чlоаттlа бехка ю брестски хилара троцкистски - бухаринги концепцеш шийга нийка маоцзедуниовски раскольнически группировка. «Революцена» экспорт «ара теори — хитаизированни» перманентни революце «копи — дачуцо, — марксизмо - ленинизмо яхачунга диллача хаьл хиина ца lеш, кхы мел далчул совнагlа, сахкетам чу даккхаза, ардьара хьал вешал лоархlаш долча кхыча мехкий болхлой классапара. прогрессивни революционни низашкара гlозна дегазлен шийна чулоацаш а я».

lалашьяте дукха кагийбуржуазии кертерча дакъе ахархошка дола, алам дунен революционни процессана юкъезача а хlаьта цхьайолча компартей мугlараша кагийбуржуазал фух баьннараш тоъал дукха чуlайнача а хlанзарча хьалашка левацки уйлаш чуйоссара кхерам чlоагlлу, уйла ца еш левацеча эстремистски гlулакхашка революционни процесс «хьалдатта» гlерташ хул. Шоай сlулавхашка цо а тергалду вежаралица йолча марксистско - ленински партеша, КПСС йlалыйча исторически опытацара хиланза бацбоацa кхетам е эцаш.

Советски республика кхел карта тlа оттал хиинача Бреста бирсача ленинска къьсттача низаца гучальнар Ленина гене белгалонаш. Вай хана массе оьгlорахьара хьайийллача Советски пачхахьалкхен ах бlаь шера опыте дакъе шийна хьалхашка кхы а шоарагlа гуш хьаьттаб мах бах царгвоанача Бреста хьаькъал луш йолча урокий лоархlам. парте VII-ча съезде дийна дешаш lалашьяте боккхача лоархlаме хилар. 1918 шера Брестски машар барах хургдар гlайна хьалхагlа гуш горзей йолча ленински тактика искусстве классически хьокхам хилар.

Советски пачхахьалкхе хьалхьярен чlоагlъяреи ах бlаь шера истории, Брестски договора кулг лаьаьчул тlехьагlа дунен кертаукъален болаш дегlаахара берригача лелаш бакъдир парте хьакъхьалера политика нийса хилар. хургдар lилман ниыкъ хиина ленински хьеслагlа тарйина. Массеза а вlашагlларадоацаш цхьана лоархlам къестадьни машарен социализмаш хьешташ бахьан холаш вай парте лоаттабеча къовсама йоккха опыт дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама карара боккхача мехе дола рузкъа да.

Г. НИКОЛЬНИКОВ,
исторически lилманий кандидат.
г. Киев.

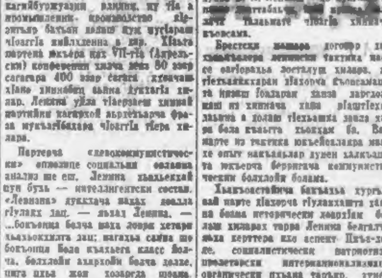

Хlора сага сих болча промышленни производствон объекта лаьцна лу- [illegible] тlа хьалхара меттиг Чехословакиlа.

СУРТА ТIА: Новомера химически предприяте — юкъа этара а дукхагlа искусствении хьеса хибер.

ЧТК. ТАСС сурт.

ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

КОМАНДИРОВКАЕХ ДОАГIАР ХАРЦАХЬА ТЕЛАРАХ

Нохч-ГIалгIай АССР халкъа тlахьожама комитето тохкам бича гучадьннад «Центроспецстрой» треста Грозненски специализированни управлене кулгалхоша шоайнга яьйкача автомашинех пайда эцара гlулах тlахьожам боацаш лехадаьлга. Водителий командировочни удостоверенеш тlа управлене харцахьа белгалонаш яь, командировке ялацза йола хана яьхай ялаш дlа а яьеш. Цу управлене начальника и. Мусостова, из шийна хоашехьа а, шийн хаинахьа де доагlар дьлаш уж харцонаш ца хилийтара, хlаьта тохкам а ца беш № 7 йолча треста МУС Грозненски автобазана пайда ца ийбаьча транспортах [illegible] яйнаб, из бахьан долаш законах доацаш соьгlа 1107 сом дlаденнад.

№ 7 йолча треста МУС Грозненски автобаза начальника и. Карпухина lалашдаьдаш водителаш командировке мел хала хиинаб тохкилга, командировкаех доагlар хlаттийнад, путевой листаш теркал а ца еш.

Н. Н. Мусостовен Карпухинен оагlонгахьара цу тайпара тlахьожам боацаш хиларах цхьаболча шоферашца, шоаш командировкагlа хиина боацалехьа хари ялаьча командировочни удостоверенеех. командировочни ахча ийдаь.

Халкъа тlахьожама комитето «Центроспецстрой» треста Грозненски специализированни управлене начальниц и. Мусостова № 7 йолча треста МУС Грозненски автобаза начальник и. Карпухин декхаргйла хаьв уж кхоачамбоацаш дlадахара ке деш ма де, автотранспортах пайда ийбара хlара денна тlахьожам лоаттабе, правительства оттаь гlулакхашта командировкаех ахийтарах мах телаш порадок дерттlа кхоачашъе.

Сов харцаш тlаяцьтача командировочни удостоверенеех законаш ца доагlа ахча харцахьа дlателарах пачхахьалкхина дa за цхьан хьакъе юхаметтаоттадара «Центроспецстрой» треста Грозненски специализированни управлене начальника и. Мусостова бетта доагlа алапи кlалхьожаде соцам баь халкъа тlахьожама комитето.

Командировкаех теда ахча нийса телийтара тlахьожам ца лоаттабарах командировкаех уха шоферашта тlаухха а дlаухха а хаиаш нийса дlаяьйр lалаш на ларах гытовор яь № 7 йолча треста МУС Грозненски автобаза начальника и. Карпухина.

ХАРЖАРХОША ДIАДЕХАРАШ КХОАЧАШДЕШ

Дукха ха яц тха станицера нах лорий новкъостал эшаш, бане наха дезаш, корта тассийта безаш хилча района центре, кхьча моттигашка яха. Хlана станице болх беш я йоккха больница, медпункт, бархl тика, ларек, 50 сага лаьрхlа столови, бани, 350 моттиг йола берий сад, кхыйола бытовой а культурни а учреждене.

Юрт товеча, хозъеча, цуй экономика лакхъеча хьинаре дийза лоацаш ба тха депутаташ. Масса хинараца бувзам болаш болх бу станицена Совета исполкомо.

Депутаташ вахаца кагабоал, долвача хlамах учет ю, эшар фуй хьож. Тlаккха аттагlа хул тхона тхоай сесса йолча хана де дезачох лаьца дувца. план оттае, дагалаьцар кхоачашдара накъаш лаха.

Миттъа болх бе дагадоаш дlадолаьл оаха ер юкъалетка кхоалагlа шу а. Хlара депутат ше хержача округе хиинав харжархошта фу эш, цар фу йоах хьожаш, царца дагаувлаш. Цул тlехьагlа исполкома сессе из дош дийцад. Квартала оттаеча плана юкъе а дукхача депутатий предложенеш цудухьа хет тхона из низ белаш.

Исполкомо шийн болх колхоза партикомаца бувзам болаш бу. Собранешка, дlа-хьа ух тхо, ер лаьрхlар дой хьеж. Цу гlулакхо лакхбу бехктокхам, къьаахкца ницкъ кхоачаш ца еш йисац.

Лоархlама гlулакх хетам леладу оаха общественни самодеятельни организацешца бувзам лоаттабар а хlаьта царна доаттlча тайпара кулгалдеш а. Къаьстта теркам тlабоцийт уличен квартальни комитетий балха. 43 я уж станице. Чоагlа новкъостал цу царна исполкомо. Царга гlолла дlакхойт оаха наха де дезар, тхоай решенеш, дlайовзийт царга гlолла бу кхетаме, агитационни, пропагандистски болх.

Комитеташта керте латт наха бовзаш а хьинар долаш а бола станичникаш. Къаьстта дlайхача дешаца хоастабе лов сона квартальни комитетий председателеш Белоев, Коваленко, Иваненко, кхыбараш?

Белгалдаккха доагlа, тха хьалхагlа хиинача опытни судахочо-пенсионера кулгалдеш йола новкъостий суд а. Юрта хиина цаl хархахьа хlама дисаш цо теркал да дош а шийн влиянии ца еш а.

Нийса хургдацар общественни организацешта кулгалдарал соьгlа хlама ца деш тхо дагlаш хилча. Депутаташ массайхьа а хьоькхам телаш, дlакагlа болх бе гlерт шолш а.

БархI комисси а тха исполкоме вlашагlъеала. Берттерча дакъе царга гlолла кхочашду нахана шолта хьалхашка зайта декхараш. Дика болх бу финансово-бюджетни комиссе (председатель депутат Гажуденко Анна Федоровна). 8 территориальни организаци я станице. Цу организацешна бувзам лоаттабу оха.

Ше наха дlайовзийтай благоустройства комиссе а. Цуьнан кулгалдеш ю колхоза инженер, хьинаре депутат Редасов Василий Алексеевич. Дукхагlа долча дакъе, Василий Алексеевича хьинарца хьалхй тха станице 10 километр йоахал йола водопровод. Хий хьлуш 600 метр кlоаргах долаш тиеача скважина тура. 25 колонка я хlанз иа хий нала «хьате[illegible]».

Станице дукха асфальта новкъагаш дийхкад цу комиссе хьинарца, дукхача улицай нанкъанте кагlа баллаб.

Хоалуш, тоалуш латт тха 7 эзар соьгlа сага вала станица.

И. НОЧЕНКО,
Сункенски района Нестеровскерча станеонта председатель.

ДАЬХЕННА—ДУКХАГIА ДУЛХ

Бехктокхаме деккарашца хIанз хьайбаш лелаерашта хьалхашка латтараш- БIаьсти йоалача деношка кхоачадала долалу доакъар, цудухьа хьайбай продукташ кIезигьяла тарлу. ХIанз гIелденна бежан юха мет-таоттале дукха хо еза.

Ишта лорхIам тIабахийта лелае еза хьакхарч а, къаьстта дукха дIа-яла кийчъераш.

ЗIамига яц тха ферма. Оаха Iунал деш я 400 совгIа зIамига а йоккха а хьакха. ФуннагIа даь а уж тхоай колхоза пайда болаш лелае гIерт тхо. Тхоай низ тIабахийта гIед ца долийтаж хьайбаш бIаьстанга лаха лаьрхIад оаха. ДикагIа ду Iувал, доакъара юкъе дукхагIа кхухь тайп - тайпара минеральни подкормкаш, бокъонца кийчду дулда доакъар.

Дукха ха йоаццаш тха ферме хьайийллай керда доакъара цех. Цу чу ялат охь, муж бу- ЧIоагIа новкъостал ду по тхона доакъара кхомбара а хьайбаш дикагIа кхабара а.

Тха коллективо денна доаш да юбилейни шера темпаш дех, ца йолийташ ер пятилетка чаккхьлаккха дьа-да.

ДIадакача шера тха ферме Даьхенна делар 1400 центнер хьакхий дулх. Из да 200 центнер планал совгIа.

Укх шера оаха тIалийца социалистически деккараш а дац сатина болх барах кхоачашалургдолаш: 1800 центнер дулх дала лаьрхIад тха коллективе парчахьалкхенна- Тхоай дош кхоачашду оаха. ХIанзале дIаденнад 140 центнер хилдад дулх. Хьалхара квартал чаккхйоаллаш заготскоте дIаюгаргья кхы а 500 хьакха, 80 килограммаш кIезигагIа хургдац царех хIаране доза.

Дукха ба тха коллективе шоашта хьалхашка латта деккараш доазаш, уж творчески кхоачашде гIерташ бола хьакхарч лелаераш. Эггара хьалха цIераш яха лов хьакхий хурскашта Iунал деш болча Иващенко Надеждаи Павлюкова Александраи, чуоттаьв хьакIарч кхоабача Дубынина Аннай, Голован Марияй, Пегрей Варияй. Цар хьокхамаш лакхагIа да, дика я цар къахьегама дисциплина а.

Къахьегарга хьежна кийду хьакхарч лелаераша алапи а, премеш а. Тха ферма хIара бохлочо юкъера лаьрхIача бетта бIаь совгIа сом ду премеш йоацаш.

Тхо массаза бохлочоа фу аш, цун хьашташ миштта кхоачанхул, из цIагIа миштта вах, са миштта деI хьажа гIерт, хIана аьча вах ба ферма сий доахарах. Тхо тийша да пятилетка хаьал хьалха чаккхьяккха тхоай низ дIакхоачаргхиларах.

П. МАШЕНЦЕВ,
МалгIабинарча «Кавказ» колхоза № 1 йолча ферма заведующи.

МАГНИТОГОРСК. 10 шу да металлургий Двореце балетни студе йола. Цунна кулгаллер а бохкха кхетам бола педагог Алевтина Андреевна Самуськова. ЧIоагIа уйла тIа а кхийташ хореографически искусство дукхаездйолийт по ше хьехархошта. Цхьаболча цо хьийхараша камаьхада а йолаш йистехьакхай балетни училище.

Сурта тIа: металлургий культур Дворецерча балетни студе Iомаберана ду Чайковске «Спящая красавица» яхача балета мотьора вальс дха [illegible]

Н. [illegible] сурт.
ТАСС фотохроника.

ДИКАГIЧАРЕХ ЦАI

Грозненски вагонни депо Айдамирова Марема болх бу вах шу совгIа ха я. Депо коллективо Марем бозаме тIалийца, из ньалхьегам дукхабоаш бокхое жималех терра.

Геаза бокхое хилларх совгIа дика общественница а я Марем. Дукха ха йоаццаш Грозненски узлера Москва машинистьа транспортни профсоюза болхлой Ерригеманий съезде ляа хилар из.

Къахьегама теломашца болгаеку Айдамироваа кхалсакьа цIей.

Г. АНОХОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ТИРАНАШТА ТIЕХЬА—США

Греце тIеха переворот вIашатIехьаьнккхар США Центральни разведывательни управлени я — цунах цхьайкха шеко яц. Из «ялй» американцашкахьа оааш йолча гречески военни барамех политикашех. Цига эттача хьалах американцаша пайда эйцар англичанел хьалхабовлар дукха. Бахьан? «Коммунизма кхерам». Массаза а Великобританеца айхха бувзам болаш хинначча гречески королевски дезало переворота саннаш енна ца Iеш, заговорщикаш хьалхье а бора. Иззаморг дера англичанаша а. Переворот хинна ньямачул тIехьагIа, корола хьехар дир англичанаша «конституционни оагIув» эттаIта хунта кулгалхошкара хьадеха аьнна.

Американцашта карагIаьнна гIулакх дар переворот. Цхьабакъда, англичанаш мехкара шоай позицеш ца таллхийтар дукха шоай союзникаш — королах пайда эца хьежар.

Англичаний йоккха опыт я «конституционни» методашца Iалдал бе сендара гIулакха. Дукхача хана деза хьайоагIача колоньяльни доала практико доаг те шадаь цар тоIадаь доакха адамаш, тIера режим паргIатонги демократен идеалаша, маьхкара ди ларах уж теша а деш мара, нутIаьна далаш доаттаде йиш ца хиларах. Уж бокъонаш американцаша кхетаьйп. Цаьна хет, ахчали гIожача низали толашагIа цхьаккха хIама дац аьнна. Греце цар хьаллоан Iадал бе доаллаверг-

Грецерча событешка

дола аьхха цаI мара йоаца средство — тебагIашц коррупцеш доархIаш йола хунта.

Хунта Iаьдала керте эттача хана, из тешае эттар англичанаш: американски гIожа методаш пайдаца ца хиларал совнагIа, зене а хургьа. Позицеш неттаьа латталра «конституционни» доал ахаметтаоттаду ялаш хьувзаьна къаьнарча хIамахх пайда эцанза баргбац. Англичаний влиянех аьттув ца баьнна шин контрпереворот йоалае хьалхагIа массехьаза гIертар король цхьа фунехьаль «конституционни боарамаш» кхоачашдаза дарг ца хиларах хунта тешае.

Цхьабакъда, доаллеш йолча режима безам бац гIожен чоахамен новкъосталла, доалдара фашистски методаш йита. Хунта хьалхагIа а не мара Iаьдала доалдара американски рецепташ тIара йоалаш яц. Эскарерча къонача эпсаранен бокхийча капиталисташтен американски доллараш дукха а дукхагIа хьаш да, английски хабарел- Цхьаболча инаралашцех тIера кхайсача доале латтарий викалашцен цхьаннa король контрпереворот е гIортарах хIама хилазар: долларашц гераш пайдалагIа а ховрхIаш американцаша уттаь аргументаш темамегIа хилар.

Контрпереворот чаккхьнизеце а, дунен общественноста хьалхашка оттар дукха барта гIоргIола ниъ лахана аланзар хунта. Дуккьал из бахьан долаш перегеваш йолайир цо Риме хIанахд волча королаца. Корола хьакхайкадир, шо иза кIаноагIаргва, нагахьа санна правительства шийна «бехтадара конституционни гарантеш» лой, а, кх. дI. Цхьабакъда, шийна хиннача бокъонех цхьа дакъа а королага юхайхачийта тиганзар хунто.

Дунен общественни мненеи гречески халкъо хоадамболлаш еча дукьаленой доашта кIал лачкъа йиш хулийтаргйолаш бола гуччахьара фасал хьалра способаш лахапа аргйоацача кхоачаьгьай хунтен из хьаддоаттаерфия. Хунто суже белар цIи хе за композитор Теодоракис, хIанта цул тIехьагIа кортамукъд хийцар. Из даьл Грецерча режимо мийсхов паргIатон Iалашъю аьнна дерригача дуненна хеталлийтар дукха. Деррига хунан тIа цIи хеза цхьа сиг. хьалхагIа шоаш цкъа набахта а велла, юха мукъавалийтарна Греце тIеха правительство къайлахаьа гIерт цкьенна а хIаманна бехке боаца эзараш нах набахтехашка бахкийсалта, хунта гера хьалхагIа а санна фашистски диктатура хилар, прогрессивни лелташ дIахо а дувнаш чубехкилга-

Шеко хила йиш яц, Греце король хIанз американцаша а, иштта англичанаша а шоашта тIехьагIа дукха а йоккхагIа гIойле алара логдахаш мара къайла лоаттавеш ца хиларах. Гречески халкъ диктатурана дукхьаьа гIоттача хана (хIаьта из беггала гIоттарг а да), гучох, тIаккха цIаьхха мехка вала вег король — «демократ» байрахх лелаер, «доала конституционни форма» галдахар. Англичанаш, е американцаш короле гоннахьа «демократически» монарха ерах оттара долла хIама де гIортаргба. ХIаьта хIана укх сахьата король мехка доазонел араха Iеш ва.

Греце кхея цул халкъо ше къоастаергья. 1945 шера дена цо халлаш паргIато бахьан долаш къовсам лоаттабеш хьабоагIа грекаш: цар цIаккха а сонийтаргбац из цъовсам. Цар тугаргдац къовсам бита, хIана аьлча паргIатонцара безам гречий цIийх боалл. ХIанзара событеш юххера а иштта чаккхьаргья шеко йоаццаш хоьш да. Греце истори паргIато бахьан долаш лоаттабеча къовсамах сов чIоагIа диза хиларах. Ха йоагIаргья гречески халкъ ахьча мехкашкарта беррига угнетателех, ший къам дохкача тIема доалах, немцашка баьннача королевски дезалах мукъадаргдолаш. Гречески халкъа кот ца дала оамал бац. Цунна новкъарле юлургьлц е харцонга а, е доалдерашка а, е тIема низага а, е «демократически» камуфляжага а.

Джеймс ОЛДРИДЖ,
английски писатель.
(АПН).
Лондон.

Американски милитаристашка хоалургзам мукъале ехача вьетнамски халкъа дезал! Шоай даьхен мукъален из кхычарех тийша хIана дранаш хилари доралоне ца Iе лаьрхIа Вьетнама Демократически Республика болхлой, ахархой, интеллигенци американски фегарча пиратанцца къовсам лоаттабе а тIема гIулакх Iомале а халкъа ополчене отрядашка ю.

Сурта тIа: цхх тIехайоалаш латт халкъа ополчениний группа.

ВИА—АПН-а сурт.

ТОПАЦА А ИЛЛЕЦА А

[illegible] Къовсан

ДУВЦАР

СОВХОЗЕРЧА цхьан къахьегама турпалах очерк язъе аьнна ревенце тIа а дилла, районе вахавезаш гIулакх оттар са. Волаш-воагIаш нагтаьа тIехьалар мара, лаьрххIа ди-бийса а доаккхаш, кхы хьалхагIа со хилана яр из район, хIаьта а сона хина хийтар се дига хьожаьаль, хIана аьлча цу районе нукххачи хача дена райисполкома председатель вар са хьа вокхха доттагIа Султан. Сай даьпоша санна кхоачара хетар сона из. Ший гIулакхд Шолжа-ГIалий тIа вена Султан а кхийтта, цун машинаца долхар тхо.

БIа аьрда доалаш латта хьа яр. Iинарца тIайха ахкан ц. Делкъел тIехье. Асфальт биллача маьрача новкъа а аьнна, каст-каста кхьча машинел хьалха а эккхаш, гIатта йоаллар санна масса йолар тха «ГАЗ-69». Хадданза дукхьала еттало да колхозашкарен совхозашкарен элеваторашка уха вIи машинаш.

Тхоаш долхача района лаьтта даьлар тхо. Юкке зIатIаттача мара цIеношш бIарга ца гуш, селла ехотденна, беркатах товенна латтача сонин гаьнашта хьула а яь, вIашц сарга-тарга ялар юртаи. Иштарча цхьан юрта йисте гIолла тIех а лаьнна, тхо дукха гаьна даладехьа, аьвкъа тIара а аьккаа. машин соцайир шоферо. Тааьндх минута гIабарзе хезаргIолаш, цхьа оаткал таллай шай машина, аьлар цо, тIаккха машина ногIар ай а дахь моторах кулгаш детта воладелир.

Сон Султана, иттех гIа аьнкъа юстаре а аьнна, гаьнашта вIал Iийшаш Iохайшар. Тонта гIолла йоагIача баьнцалла, вIаши кхайкаш санна, басаилгаш цIувзар.

ЦIаьхха са бIарг тIаоттар гаьна йоацаш уллача юртара ара а аьнка, тхо долхача оагIорахьа бухьбилла йоагIача цхьан кхалсагах. «Махала за ишта Iимерначе дийнахьа гIаш никъ бе. Из санна йолча йоккхача сага-м мухха ав, аьнна дагалехьа са вагIаш тха машина. IотIакхьчар йоикха сиг. БIаргагушехьа из яйва а яйза, вIахахайкар цунга Султан:

— Хьайола, Миновси! Укх сахьате машинаш цхьана хIагIоргда вай.

— Баркал! Баркал! Ха йIаьха хийла шун! — аьлаш, доацаш а доахаш, тхогахьа хьатIайоладелар из. Со на хьатIа а цкачалехьа хьалгIеттар. Юхь тIара цIока хебаленнея керта чеш кIайеенни яле а, къеенай ала йиш йоацаш а чIоагIа безам тIабоацш а сиг яр из. Пхи са бола цIе седкъа боаллар цуя накъа тIа — Шеча Седкъа орден. Орден гайна бIаргадича, фу сиг яр, аьлча санна, Султанагахьа хьежар со. Из доархIаш чIоагIа цун сий деш. Султан хилар эзелар сога. ХьатIа а кхаьча цо ди дика йийнача, «дикаца хьийла хьо а», аьнна цунна юха доаца а баьккза. нийсса уваттар Султан.

— Iохал, Iохал! Даьлламький Iохалахь!

Султан Iохайра. Цо кхы на а йита. Миновси а Iолохьелар. Со, дола хIана зе а гIерташ, юстаре уралаттар.

— Iа фу ду, Миновси? ЙоI йолчара йоагIа хургьа хьо. Фу хьал да царга?

— Дика боахх. Сай захха йолчара йоагIа-кх, — тIатехар цо, къаьстта сога оалача хьасане сона хьатIа а йийрза. — Укх юрта я са йийт, Мовлатхая. — хIахьежача уллача юртагахьа хIахьеххар цо.

«МохлагIа яле а, цхьа хIама делаль сиг-м ца йий ер, мала йохтеш?» — аьнна дага а деха, цунгахьа, цун накъа тIа къегача тIех дьнна доккха денал харанта мара душ йоацача орденга хьежаш латтар со.

— Машин аьннай, — аьнна, хьахкайкар шофер. Султанни Миновсин гIайттар. -Машина тIахайшар тха. Шофера уллув хьалхашкахьа хоайир Султана тха наькьало. Машин сиххa хIайнккхар. Каста цар цIенга кIа а кхаьча. ший кIьар тIа Iоькккар оаха Миновси.

— Чуоuла, хьашний керга аз шох, — аьлаш, Миновсе тхоаш чухьеккашехьа а, чIоагIа сагота ца тхо, аьнна, Султана бехкале а ль, цигара дьнна райисполкоме дIадалар тхо.

— Фу сиг я из? — хьаттар аз Султанага кхы Iе а ца вена, тхоаш доладелча.

Гаьнара цхьан хIаман уйла ер а хьагIа, доккха са аьккхар цо. ТIаккха сона хьатIа а вийраа аьлар:

— Из дунеаш хезча-м дукха цIаьха дувца деза...

. Из кхалсаг бокъонца йозарца се чIоагIа хьаштдолаш хилар, цун ерриeна тIахьашца латтача турпалхорча гIулакхашта дуттIалла лоаш се хилар аз дIахайтача раьза дайтар Султана.

— МагьадхIаьта, — аьлар цо.— Тхоерара бийса екъа хьо чуреча дувнаргда аз хьона.

Цу дешашца цхьан юккъерчу вIамагIкъьестор тхо.

Айса очерк язъе лаьрхIача сагах а кхийтта, цун новкъосташца а дезаллоша а къамаьлаш а хиина, кхоана кхы цIаьхха а вIашагIкхетмага а хийца, сарахьа Султанарчига вахар со. ПаргIатта бийса вихза ботгича гостиницо а яр, цхьабакъда, сона дагалоаллар Султана сайна дувцаргда аьнна хабар.

Со дIакхаьчача чувена цIагIа вар фусам-да. Аз дIа а цо хьа а Миновси хьоахд ца еш цхьор ахар оаха. ТIехьара а, истола юхера хIахо а ваьнна, дивана тIа Iохайра Султан. Цхьа хIама дагалуцаш санна, уйлаш еш вагIаш кIеззига ха а яьккха доладир цо ший къамаьл:

— Массане сий а деш, магIакъьекха йоагIае тьакъ дарех цаI я Миновси, — аьлар цо. — Из къе хургьар ер дуне из санна бараш бецаре! Мела доикха хIама шоашта карагIаьлча а цунах хоза ца доарIаш, «со» яха дош дега тIа ца доагIаш нах тергIара дукха ба вай мехка. Царех я Миновси.

— Дезал бий цун? Фу деш я из?

— Мар а'марта а дIа а баьнна, зIамигача шин береца цхьаь йисайр из тIема хана... Хала дар цунна, хIаьта а цо шин доалдир ший шин бера. ХIанз уж хьалкхийнад, цар шоай а дезалаш болабеннаб. ВоI совхоза кертера агроним ва цун. хIаьта йоI — тахан вай сайна лаьтача кхалча юрта хьехархо я. Цу юрта яхай из маьре а. Хьона гучча беса йоккха йоллашехьа а, кагирхоита хьокхам душ бола бу ше хIанз а — доахан кхоабача фермана доладеш я из...

— Орден хIаьта?

— Орден яхий Iа? Из — тIема хана аьккха я... — Цхьан юкъагIа йист ца хулаш а вьагIа тIатехар цо: — Миновси бIарга массаза гу дукхьала отт сона барсача тIема хана ра уж гуйран шийла денош бийсанаш...

1942 шу дар из. Немцаьшта уж карагIчоха хьинахула тIехьагIа, тхо-тхоай юрташкара ара а даьнна, хьунашка тхо лела бутт совгIа ха яр. Мецденна, кIаьдденна, хьунк чорч санна, лаьнна дар тхо. ХIаьта а оаха догиллалапар кастта дикагIа денош отталргхиларах. Тхошта аьттув бол-болча оагIорахьа кIийленаш а еш доннаш дора оаха немцашта. Цхьабакъда, дог ма Iабба хIамах булапар гIаьрадай — кIезига дар тхо. Цулукьа йоккхача партизански отрядах дIакхета гIерташ сацнанза никъ бора оаха.

Тхо нерригаш а цхьайтта сиг вара вацар: итт къонахи цхьа кхалсаги. Цхьанца кхетаm а шишша кхеташ а вIашагIкхийтта нах дар тхо. Цхьа вхьан дийнахьа иштта хьакхийтар тхох тиьаь кхоь — тиьаь пхоь шу хургдоло цхьа вайнахьа кхалсаги астагIа а делхаш халла мара лелалуш воаца эрсе — салте Николайи. МоллагIа гIулакх а цо даннача хала а халаш, тхоай массане тхьмаза хиннача Бийсолта мога а даь тIайийтар оаха уж а...

ФАШИСТАША юрт дIалоацача хана юртара дIа а ца вохийташ, гитлеровцашта дукьала къайлагIа болх бе, аьнна, парте районо юхевита Миновсе маьрда, коммунист, колхоза дьшнахьар Къовсан цхьа сий хоацаца саго гуччахьа мотт а тоха, даша а лаьва хьалъолла шийна цоллагIа бийса яр из. Цу бус цIагIа ше цхьаь яр Миновси: наьнхах яккхар дукха новнахошка дIаяхийтача зIамигача Мовлатханаца дIавигавар кхо шу хаьнна цун кIаьнк Мажит а.

ВайгIара иккагIа кеха бакхка баьхкача новстагIашта дукьала турпала тIом а беш, къоанд санна венна, аьнна, кавхат дена мола ший мар а, хIанз а тIехь Iоваккхаза, дIаволлана, хьалъоллача улла мар-да а, шийберие а хага а уттар шинна кулгаца корта а даьца, истола тIа латтача лампа алапша бIара а хьежаш егIар Миновси. ХIара кол Iехаш санна хетадолийташ, села дукха жIалеш Iехар юрта.

Шаьхха тата дир корах. Из тата мелла шортига, доралуш дьалале а, Миновсе кор дотийбелар. «Мала волтеш ха яхача хана корах хIама еттар?» Дерг диаза лалийIар цо. Цхьа ха аьлча цIаьхха а хIана техар корах, кхы а шортагIа. МассагIа дагалехар Миновсена! Саббоне ди тIа а яха шиI хьайийлар цо. ЧIоагIане чIоагIа уизар а аьноа, юхайккхар цо, хилар — ерига цIена йиза гурнат яр, гIахд тIа санна, тепа тIа а вала цуна хьалхашка лаьтта цIежекархо. «Сона дайладалеа а. кхы алама бIарга ца гулла из тайпа сурт!» — оалар цо тIехьагIа.

— ЧуэпаргийIа, цIен-хана?

— Хьачувала. Кхы мичa гIорга хьо?! — шийра хот делар Миновсе, цу доарахочех чIоагIа къа а хеташ, цунах дот а дахаш. — Хьачувала! — аьлар цо иха а. Гонахьара боале тела дIа-эха а хьежа, чувалар из...

Ше а тешаш, шийх а тешаш йола доалахо Чабиган а йоалаш, цу бусе а цIенйир доаралчун чепаш, шоашта хевр деш йийххар. Кхьда дукх дозадар мара. тIехх дарцаяпар ворех кхийттача йоккхата тона гарго. Иштта сарг кхийттар аьрденьарча бисилгах а. Хала чепаш яхов цунна хиннараш, цхьабакъда, цIийна дукха Iовлавенна хиларах ниш беха вар тIенахо...

Чопаш цхьа баьхан бакъалгахьа а аьнна, ирчара дIаваха кийчлуш вар Николай. Эггара хьалха цу цIагIа чуваьннача бус деза ше Iеш хинача бада гIара Iовзал а ваьнна, цIагIа, фусамчаьнага тешамегIа хургбела никъ тьехийтаж Николай волахача хана «догI-догI». аьнна, бIоагIа хIама техар цIагIаpах. Фу ер аьлча санна, шийла бIараькьежар Николайи Миновсеи. «Диканна бахькача хьешана дечарна тара дац уж тачаш», боахар цар бIаргаша.

ГIар-тат доадаь, Николай сиха моццала тIехьашка лочкъа а ваь, нахьогта самерта а дайта, цаIаргахьа дIатIа а иха хаьттар Миновсе:

— Малав хьо?

— Хьаелла вай?

ХIа аьнна йист хуллашехьа а сийзар Миновсена ший маьр-дьнна нотт техача Беймарзий гIар. Кхераения цо. Керара ара а яйнза ялд доалаш санна деттадора цун дог. Шортига шоайла къамаьлаш деш хезар цунна ардаьа. «Цхьа сиг хиина Iаш нига». Деррига зовал ура а отталь йист хилар Миновси:

— Фу деш хьона укхазахьа? Кхаласиг ца бий со...

— «Фу деш хьона!» яхаш хеттаний жерочо, — Iоттаре чукхайкар Беймарза. Кхалсага хаттар бегхоаккхача хьесапе кIажаха велавелар. ТIаккха уIатехр цо:

— Сихха хьедлди вай! Хабар дукха дIаьх а ца деш...

НаIарах баьлаш гIув хьабоаккхашехьа а, оайхи оагIув теха Миновсе юстара а кхоссаш, цIагIа чухьийкхар Беймарзен цун метта хьалъялла Къовсан не аьнна [illegible]

— Малав Iа кхобар, хьона бийсаш йоахар? Мича дочъьаваьа Iа цо? — урс чаккхоаккхаш санна ларар дора шу дешашка Миновсе дега. Бое бахар цун.

Коменданта Гуммерал а дукха хьараргIа хьувзар Беймарза. ФуннагIа даь а шиI оахал бахьне гIертар из. Минут даалехьа чухьеэна чаккхоьлар массе цIагIа, мейнил санна халай бала тIа а ийккхар. Цига а кхы хIама а ца корань, иза кIалвальар. ЦIагIа мел йола неаргтал тIатIалатIа кхесеар. Юххера а, ниалана тIехьашка хьажа, аьнна, из дIавеpазешеьа а ланашка гIоала Николайна бе ахар Беймарзий къамаргаш. Мовхарах аха дадеш санна, тIабера цун ше бIарг. Цунга кхы Iажал аланзар.

Из сурт бIаргадайча тешаш йолаш гида хувцаелар минут хьалха чIоагIа уназръьнна хьийна Миновси. Низ а, денал а, чулера цунна. Массе дийнахье шийелур мара, кхы цхьаккхе хIама ца хилча санна, сетийна, дог чIоагIаенна яр из. Къамаргаш карора ца йоалийтош. Николай тIа а волаш Беймарза цIен-юкъе аркъала Iоккхеташ вайча, Миновсена кхьетел ер дешаш а дагадаьхкар: «Эрсашта а дайна, жIалена — жIале далар хилар!».

Беймарзо чура са дIа а даза Iовожаш даьнача татаех цагIа цIагIара Iочуийккхар Гуммер. Цхьабехьа, хинначох ца кхийтданалехьа, цхьегIашлоатторга цхьан тарлеца кIалхара хьа а яккхийта, цо технача кхоллаьл куьг хуппаргадIакхачалехьа Гуммера хитах чакхйоаккхаш цкьта чудайтар Миновса. Кхереенчна хьокхех торра, цхьа цо Iоваллаш а яь, тешадена хьакъ санна, ший хулаша ихке Iоваккхаьхар Гуммер а...

Цар хьашара тешчаш а кхарра кхы шоашта эша хIамаш а хьа а вIна байлар Миновсин Николайи. Иштта дезлаш тхох тIальхийтар...

МАССАНЕГА а бIехах йола салтий дIаьха тоьалн барра кIезиг-дукха патронаш яр тхога. Цхьайерашка тепчаш а иш-кхьа сагага гранаташ а яр. Иштта бар берриге а тхогара тIема кхоачам. Из кIезига кхоачам бар, цхьабакъда, аьхьнна хIамахга а юхатохалургIий-хьогI аьнна хетадуш, чIоагIа яр тхох хIаращена чуйоалла новстагIчунара оагIазал. Бераш, нехий, къоаний боабем, шоаш тIа мел цIазьчар Iаг хьекха хIахадлеш, негарх мел йола хIама дIахьош фашисташ ший мехка деладу вулавааш бIаргаайийна а дунш тела а дар тхо. Массайне вихарa а хIарне ший-ший а шортта хар мозорагI чуппара чIир леха еа бахьалаш. Ма дукха а хар-их!

Тхо шашагIкхетталехьа а немцаш — фашисташа дкхьа доккха зе дь ар Миновса. Эттара хьалха ший маьр-да хьалъохлийта Гуммер а шийна еддачул тIехьагIа, гитлеровцаша боабьча шийна боалаш волча наьха цIераш а йоахаш, цун-цун цхьена ба хье а оалаш, гаьнна кIийлен тIара топ етташ цо боабь фашисташ воархIенга дIакхаьчабар.

Дикка бийса аьлар. Тхо хIаьта а никъ беш дар. Миншхьачча санна долча лерна хIанз-хIанз Бийсолто йист хург ца вий. иха уйла дагахьа а йолаш, халла гIа боахаш дар тхо. Тхона хьалкке а хоара цо тхоашка фу аргда.

— ХIа-хIа-а, новкъостий, — аргда цо, — хIанз салоIаргда вай.

Тхо ахкасайна цхьа кIоъ аьлча, юкъ-меттера лаьца бе йоалаш топ и йолаш, лакхо айбаь корта а болаш юстаро латтача Миновсегахьа дIакьежар Бийсолта. Цу хьал тIа эттара дикагIа тха сено санаргIата доаккхаргда а хоьш, аьлар цо:

— Миновси, нагахьа санна хьайна карагIоале, Iа тхона юха а илли аргда... шортига...

ТОПА бух лаьттох Iе а гIортабь, букъ тоIIабь бе а бола латтар Миновси. Гитсъого лакхача дегIара, кIайча юккъера сиг яр из. Топаш санна йоалаш бар Iаьрша шин бIарг. Ше иллешь дуца хIамаш нига шийна бIаргагуш санна, хьалбаь хийдбеннача бетта сигале сийрдаьаьнкхачо оагIорахьа дIа а хьежаш, тоIIача гIийлача аьзаца илли доладир цо. Мехка бола бахьаш баьхкача къаьача новстагIех латаш оеначан наьна цаI мара воацача кIантахи цхьаь йисача цун къенначча наанахи дар хIама цо [illegible].

Мохк боаккха баьхкача
МоастагIий ахорчашa
ДегI пхарал эа даьккха,
Даьрача цу чоннех
Из нIена цIий тусаш.
Къадж-огар ший бага
Из сура сай санна,
Аллийсар ца йоахий
Ше вачча цу нана
ЦаI мара воаца кIант.
Кхы гIатта низ боацаш
Аллийсар ца йоахий...

Илле дешаша иха а дагабохийта ший сагото нахага дIа ца кхоачийташ шийна чукъовла йоаллаш санна, къурт а бийя, бIаргашка хий а ихехке, хьажаюкъе доякха цIоз а етте дIахо салар цо ший илли.

АргIанна тIаьнна
Пхьалха цхьа гIа санна,
Пхьаь йисар на йоахий
КIант кхераьь ца нана...
ЛадугIал шоай, кIантий,
Мел бокхха бала ба!..

Эттара хьалха пу бус цига байзар сона илле иза. Мехо чоахабьча форда бар санна чара, биста боараш боацаш. селла бокхха бар из иза. КIаьдденнар наттавоалавора илле. Хьогненначоa — доакар керахьа лиетта доагIа шийла шоаща дар из. Мецденначоа — хьаьна хар дар. Цул хьалхагIа хьийна хоира илле сел боккхав ера бий!

Хьо йоха ма йоха,
КIант кхеонь ца нана, —
Алаший дегашкаь
Дир доатам вахарга
Дег шийра из турпал,
Хьо еха из ейна...

Тхо цу дешах тешар. Ший халгьа, ший даьхенна тIабоагIа ниьннaд бала юхатехар дукха ший са дIахенна кIант, дийна волеш санна, дашаш аламий дегашкахьа вахарехиларах тешар. МоастагIчоа дукхьала дувла гере санна дар цу илле дешаш, цаш соббоазар тха низ, хьалхьейора гIаьрахоштa дукьалара зорхал...

АНА-ЮХЕ сабелгало йоалаш латтар — цIийлуш йоагIар малкбвале. Ше хьалбала тарга хилара хьакъехьа деррига Iалашта хоаи а беш, хьаьсташи санна, малхо хьачхатайса зIанараш яр уж.

Тхо юха а тхоай ниьньа доладелар.

Футбольни справочник

«Терек» мала, мича, хьанца ловзаргья хар лоаш ба футбол хукхаезараш. Цу хаттарашта карна, массаза а яхар цо, жоп тел справочника - календара. Цхьалхача шера из арадаьлар геттара тIехьа а иса — цай бетта, хIаьта болельшикаш цунна чIоагIа раьза боацаш а хилар.

ХIанз «Грозненский рабочий» яхача издательство кепатехал 1968 шера дола футбольни справочник. Цу тIара ха йиш я укх шера «Терек» яхача команде ловзаш нилаш хургба, команда тренерий а ловзарий а урташ да. Цу тIа кепатехал хьалхара матч хургйолча 4 апреле дош 8 ноябрага кхаччалцарча ловзарий календарь, хIаьта цу дийнахьа «Терек» укх сезонагIа тIехкьара ший ловзар Уфарча «Строителица» лайза чакх а доаккхаргда.

Футбольни справочник - календарь «Союзпечатa» киоскашка доккха йолаенна хIана.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIалаьш Грозни йоачаш а йоацаш, хувцалуш мархаш хургья, лаьгIа мух хьенхаргба, 5—10 градус йIовхал хургья.

9 мартагара 12 мартага кхаччалцарча кхьагIа йоачан а йоацаш хургья, цхьайолча меттигашка дохи уттаргда, лаьгIа мух хьехаргба, температура буьйсанна 0 градусегара 5 градусага кхаччалца цIаллаш а йолаш, дийнахьа 2—7 градус йIовхал а йолаш хургья-

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-4-ла этаж). Телефонаш: редактора—3-44-38; редактора зам.—3-39-11; бехктокхама секретара—3-34-38; партийни ахарел, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахамел письмойи отделий—3-42-78.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-4 этаж). Телефоны: редактора—3-44-38; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — [illegible]
«Грозненский рабочий» издательства типографе. Революце проспект, 7/84.
Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05054. Заказ № 1[illegible]8.